

**ارزیابی عملکرد کمیته ماده (۱۲) قانون احکام
دائمی برنامه‌های توسعه کشور در رفع موانع
قانونی و مقرراتی تولید و سرمایه‌گذاری
(۱۳۹۶-۱۳۹۸)**

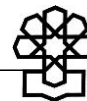
معاونت پژوهش‌های اقتصادی
دفتر: مطالعات اقتصادی

کد موضوعی: ۲۲۰
شماره مسلسل: ۱۷۱۸۳
مهرماه ۱۳۹۹

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	خلاصه مدیریتی.....
۳.....	مقدمه.....
۵.....	۱. سوابق قانونی.....
۶.....	۲. خلاصه‌ای از نتایج گزارش نظارتی عملکرد کمیته ماده (۷۶) قانون برنامه توسعه در بازه زمانی سال ۱۳۹۱ تا پایان سال ۱۳۹۵.....
۷.....	۳. عملکرد کمیته موضوع ماده (۱۲) از ابتدای سال ۱۳۹۶.....
۲۷.....	۴. ارزیابی عملکرد کمیته موضوع ماده (۱۲).....
۲۷.....	۴-۱. قوانین و مقررات موضوع بررسی کمیته ماده (۱۲).....
۲۸.....	۴-۱-۱. قوانین.....
۲۹.....	۴-۱-۲. مقررات.....
۳۲.....	۴-۲. مقایسه‌ای بین عملکرد کمیته ماده (۱۲) و شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی در خصوص قوانین و مقررات.....
۳۴.....	۴-۳. اثربخشی مصوبات کمیته ماده (۱۲).....
۳۷.....	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری.....
۴۰.....	منابع و مأخذ.....

ارزیابی عملکرد کمیته ماده (۱۲) قانون احکام دائمی
برنامه‌های توسعه کشور در رفع موانع قانونی و مقرراتی
تولید و سرمایه‌گذاری (۱۳۹۸-۱۳۹۶)

خلاصه مدیریتی

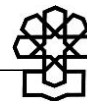
موضوع گزارش حاضر، ارزیابی عملکرد کمیته موضوع ماده (۱۲) «احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور» در بازه زمانی ۱۳۹۶ تا پایان آبان‌ماه ۱۳۹۸ است که با هدف اتخاذ «راهکار قانونی لازم» درخصوص «قوانین، مقررات و بخشنامه‌های مخل تولید و سرمایه‌گذاری در کشور» تشکیل شده است. این کمیته، متشکل از دونفر از هر قوه به انتخاب رئیس آن قوه است که «راهکار قانونی لازم» را بر مبنای گزارش‌ها و پیشنهادهای اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی با همکاری اتاق تعاون مرکزی جمهوری اسلامی ایران و شورای اصناف کشور، درخصوص قوانین و مقررات مخل تولید، اتخاذ می‌کند. دستورجلسات و مقرره‌های هر جلسه (بجز مواردی معدود) کمیته ماده (۱۲) در هشت موضوع به این شرح قابل دسته‌بندی است: تسهیل سرمایه‌گذاری، مالیات، تأمین مالی، تأمین انرژی، تجارت خارجی/ گمرک، مجوزها، مشارکت بخش خصوصی در مقرراتگذاری و سایر. درمجموع ۵۳ مورد مطرح شده در کمیته، موضوع تسهیل سرمایه‌گذاری (با ۱۵ مورد طرح) در جایگاه نخست موضوعات مورد بررسی در کمیته قرار گرفته است. به عبارت دیگر، ۲۸ درصد مباحث کمیته به موضوع تسهیل سرمایه‌گذاری اختصاص یافته است. همچنین پیشنهادهای مربوط به قوانین و مقررات مطرح شده در کمیته ماده (۱۲) در چهارده نوع دسته‌بندی شده که به ترتیب، سه پیشنهاد پرتعدادتر عبارتند از: «پیشنهاد اصلاح آیین‌نامه» (۱۰ مورد، ۲۲ درصد)، «پیشنهاد اصلاح قانون» (۹ مورد، ۲۰ درصد)، و «پیشنهاد تصویب قانون» (۵ مورد، ۱۱ درصد). شایان ذکر است موارد متعددی از پیشنهاد اصلاح یا تصویب قانون، به پیشنهادهای مربوط به قانون بودجه مربوط است.

بررسی انجام شده نشانگر آن است که طی ۲/۵ سال مورد بررسی این گزارش، مجموعاً ۸ قانون و ۱۷ مقرر در کمیته موضوع ماده (۱۲) مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. بدین ترتیب، «مقررات» از این حیث در مرتبه بالاتری در اختلال و ایجاد مانع در کسب‌وکارها نسبت به «قوانین» قرار می‌گیرند. این واقعیت که در طول دو سال و نیم، کمیته ماده (۱۲) - به عنوان نهاد تخصصی مسئول در «ارائه راهکار قانونی لازم» در زمینه قوانین و مقررات مزاحم و مخل تولید و سرمایه‌گذاری در کشور - صرفاً به هشت قانون پرداخته است، نکته‌ای مهم و نیازمند توجه است. این واقعیت نشانگر آن است که به رغم آنکه همواره از موانع «قانونی» در مسیر کسب‌وکارها سخن گفته می‌شود، شکایات و مطالبات بخش خصوصی،

نه به قانون، بلکه بیشتر به رویه‌ها و عملکردهای اجرایی مقامات اداری باز می‌گردد. علاوه بر این، در دستورکار قرار گرفتن پرتعدادتر «مقررات» نسبت به «قوانین» در کمیته ماده (۱۲)، اماره دیگری دال بر آن است که عوامل اصلی مخل کسب و کارها را باید در نظامات اجرایی جستجو کرد؛ چرا که آیین‌نامه‌ها و بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌ها و... برآمده از نهادها و دستگاه اجرایی و کیفیت نظام بوروکراسی حاکم بر آنهاست. بر این اساس توصیه می‌شود رفع موانع کسب و کار در نظامات اداری و اجرایی، بر رفع موانع قانونی کسب و کار در اولویت قرار گیرد. به عبارت دیگر، ضروری است تغییر رویکردی از تمرکز بر قانونگذاری به تمرکز بر اجرا صورت گیرد. توجه به کیفیت اجرای قانون و نظارت مؤثر بر عملکرد مقامات اداری در اجرای قوانین، یکی از الزامات این تغییر رویکرد است.

نکته دیگر اینکه صرفاً در سه مورد، مصوبات کمیته ماده (۱۲) به اثربخشی مطلوب نائل شده است: اصلاح یک آیین‌نامه؛ اصلاح یک دستورالعمل و تصویب یک بخشنامه. یکی از مهم‌ترین دلایل عدم اثربخشی مصوبات کمیته ماده (۱۲)، آن است که نهادی متشکل از ۶ نماینده معرفی شده توسط رئیس هر قوه، از صلاحیت برای ایجاد هماهنگی‌های لازم درخصوص اصلاح مقررات، برخوردار نیست. عدم انسجام و هماهنگی درون اجزای دولت و به تبع، ناتوانی در اتخاذ تصمیمات مقتضی در راستای حل و فصل معضلات مقرراتی و رویه‌ای، سبب شده است طرح موضوعاتی که اصولاً باید در نهادهایی مانند هیئت وزیران، معاونت حقوقی ریاست جمهوری، معاونت‌های حقوقی وزارتخانه و دیگر دستگاه‌های مرتبط، صورت گیرد، در نهادهایی مانند کمیته ماده (۱۲) که متشکل از اعضای قوا و بخش خصوصی است، انجام شود. در حال حاضر کمیته ماده (۱۲)، مشابه با شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی، به مثابه نهادی واسطه بین دولت و بخش خصوصی عمل می‌کند؛ این درحالی است که با وجود اتاق‌های بازرگانی، ضرورتی برای وجود نهاد واسطه دیگری به نظر نمی‌رسد.

در گزارش پیش‌رو، دلایل عدم کارکرد مورد انتظار از کمیته ماده (۱۲) مورد بررسی قرار گرفته است. مهم‌ترین دلیلی که به نظر می‌رسد سبب بررسی معدود قوانین و مقررات مزاحم کسب و کارها در کمیته شده است، عدم تهیه گزارش‌هایی درخصوص «قوانین و مصوبات و بخشنامه‌های مزاحم، خلأ قانونی، اجرای نادرست یا ناقص قوانین و همچنین اصلاح قوانین و مقررات و ارتقای امنیت اقتصادی» توسط اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران است (تبصره «۱» بند «ب» ماده (۱۲) قانون احکام دائمی...). با توجه به آنکه محل دبیرخانه هر دو نهاد (شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی و کمیته ماده (۱۲)) اتاق ایران است، چاره کار در برگزیدن یکی از این دو راهکار است: اول، بازنگری و بازطراحی ساختار دبیرخانه به گونه‌ای که از عهده تکلیف تهیه گزارش‌ها و تدوین پیشنهادهای تشکلی تولیدی و صادراتی برآید؛ دوم، اصلاح قانون مبنی بر واگذاری تهیه گزارش‌های کارشناسی به نهادهای پژوهشی دولتی و در نظر گرفتن صرف اختیارات دبیرخانه‌ای برای دبیرخانه‌های کمیته ماده (۱۲) و شورای گفتگو.

گزارش حاضر، ادامه سلسله گزارش‌هایی است که در چند سال گذشته درخصوص ارزیابی عملکرد نهادهای مسئول مقررات‌گذاری و مقررات‌زدایی حوزه کسب‌وکار در مرکز پژوهش‌ها تدوین شده‌اند. به‌طور خاص، معضلات مربوط به مخل، مزاحم یا دست‌وپاگیر بودن برخی قوانین و مقررات در محیط کسب‌وکار، همچنان یکی از موضوعات مجادله‌برانگیز در نهادهای دولتی و خصوصی است و به همین دلیل، این موضوع با استفاده از گزارش‌های عملکرد موجود از نهادهای مرتبط، یکی از مهم‌ترین موضوعات مورد توجه مرکز پژوهش‌ها به‌شمار می‌رود. در گزارش ارزیابی عملکرد حاضر، مانند دیگر گزارش‌های منتشره در این موضوع، تلاش شده با توجه به قوانین مربوط، نسبت میان نهادهای ذی‌ربط در شناسایی قوانین و مقررات مخل، مورد واکاوی قرار گیرد و عمده‌ترین دلایل عدم کارایی آنها تبیین شود.

در گزارش پیش‌رو، عملکرد کمیته موضوع ماده (۱۲) - کمیته موضوع ماده (۷۶) برنامه پنجم توسعه سابق - ارزیابی و تحلیل شده است. کمیته مذکور، طبق قانون، مسئول «بررسی پیشنهادهای ارائه شده» از اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران و اتخاذ «راهکار قانونی لازم»، درخصوص «قوانین، مقررات و بخشنامه‌های مخل تولید و سرمایه‌گذاری در کشور» است. به‌طور کلی می‌توان گفت سواي قوای مقننه و مجریه، به‌عنوان مرجع تصویب قانون و مرجع ارائه لایحه، سه دسته از نهادها در کشور، به‌طور خاص انجام کارویژه‌هایی درخصوص شناسایی و لغو قوانین و مقررات مخل تولید و کسب‌وکار را برعهده دارند:

نخست؛ طیف اول نهادهایی که برای شناسایی و لغو قوانین و مقررات دست‌وپاگیر تولید مأموریت دارند، نهادهای دولتی هستند. توضیح اینکه بخش عمده‌ای از قوانین و مقررات مخل کسب‌وکار، به مفاد مقرراتی ناظر بر مجوزهای کسب‌وکار بازمی‌گردد؛ به این ترتیب که قوانین و مقرراتی که ارائه مدارک متعددی را برای شروع کسب‌وکارها مقرر کرده‌اند یا مراحل دست‌وپاگیری برای صدور مجوزها در نظر گرفته‌اند، قوانین و مقررات مخل کسب‌وکار شمرده می‌شوند. طبق قوانین مربوط به ساماندهی مجوزها، وزارت امور اقتصادی و دارایی مسئول اصلی ساماندهی مجوزها در نظر گرفته شده است. در وزارتخانه مذکور نیز انجام این کارویژه، به معاونت امور اقتصادی واگذار شد. اما نهادی که به‌طور خاص، متولی هماهنگی در ساماندهی مجوزهاست، «مرکز ملی مطالعات پایش و بهبود محیط کسب‌وکار»^۱ وابسته به معاونت مذکور است. این نهاد همچنین به‌عنوان دبیرخانه «هیئت مقررات‌زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب‌وکار» نیز فعالیت می‌کند. نهاد مذکور همچنین وظیفه بهبود شاخص‌های مربوط به کسب‌وکار را برعهده دارد. طبق بند «الف» ماده (۲۲) قانون برنامه ششم توسعه، وزیر امور اقتصادی و دارایی مکلف شده است به‌طور سالیانه، گزارش میزان تحقق ارتقای رتبه کشور را در سه شاخص رقابت‌پذیری جهانی،

۱. این مرکز، در مصوبه‌ای که توسط «ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی» با عنوان «دستورالعمل استقرار و توسعه مرکز ملی پایش محیط کسب‌وکار کشور» (مورخ ۱۳۹۶/۴/۲۶) به تصویب رسید، به رسمیت شناخته شد و تکالیف مهمی برای آن در نظر گرفته شد.

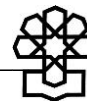
حقوق مالکیت و سهولت انجام کسب‌وکار، به مجلس ارائه کند و از این حیث، متولی ارتقای رتبه ایران در شاخص‌های بین‌المللی کسب‌وکار محسوب می‌شود. طبعاً، قوانین و مقرراتی که برای ارتقای رتبه کشور در شاخص‌های مذکور مانع ایجاد کرده‌اند یا ازسوی دیگر، سبب سقوط در هریک از شاخص‌ها می‌شوند نیز جزئی از قوانین و مقررات محل کسب‌وکار تلقی می‌شوند.^۱

دوم؛ دسته دوم نهادهای مربوط به شناسایی و لغو قوانین و مقررات محل کسب‌وکار، نهادهای بخش خصوصی و تعاونی هستند که عبارتند از: اتاق‌های بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، اتاق تعاون و اتاق اصناف و نهادهای استانی زیرمجموعه هریک از اتاق‌های مذکور. در قوانین مربوط به موضوع مورد بحث، اتاق ایران به‌عنوان نهاد هماهنگ‌کننده و درواقع ستادی برای گردآوری نظرات و خواسته‌های بخش خصوصی و تعاونی و انعکاس آن به نهادهای دسته سوم - که در ادامه شرح داده خواهند شد - یعنی «شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی» و «کمیته موضوع ماده (۱۲) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور» است. درواقع اتاق ایران، دبیرخانه دو نهاد مذکور در نظر گرفته شده است و دستورجلسات هر دو نهاد، شامل گزارش‌هایی است که در دو دبیرخانه تهیه و تنظیم می‌شود.

سوم؛ دسته سوم نهادهای مربوط به شناسایی و لغو قوانین و مقررات محل کسب‌وکار، نهادهایی مرکب از اعضای دولتی (حکومتی) و بخش خصوصی و تعاونی هستند. این نهادها طبق قوانین موجود عبارتند از: «هیئت مقررات‌زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب‌وکار»؛ «شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی» و «کمیته موضوع ماده (۱۲) احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور». ویژگی مشترک هر سه نهاد مذکور آن است که تلاش شده در ترکیب آنها، مقاماتی از نهادهای سه‌گانه و نهادهای بخش خصوصی و تعاونی حاضر باشند. فرض بر این بوده در نهادهایی با ترکیب دولتی (حکومتی) - خصوصی، مسائل و موضوعات مبتلا به کسب‌وکارها، به‌طور شفاف‌تر و دقیق‌تر به استماع مقامات تصمیم‌گیر خواهد رسید و همچنین نمایندگان بخش خصوصی و تعاونی، قادر خواهند بود نظرات و خواسته‌های موکلان خود را در تصمیمات نهایی منعکس کنند.

درخصوص شناسایی قوانین و مقررات محل کسب‌وکار، چنان‌که گفته شد، نهاد خاص متولی، کمیته ماده (۱۲) است. برخلاف شورای گفتگو و هیئت مقررات‌زدایی که ریاست آن برعهده وزیر امور اقتصادی و دارایی است، رئیس کمیته ماده (۱۲) طبق دستورالعمل کمیته مذکور، بین نمایندگان رؤسای قوا، به‌نحو گردشی (هر سال یک قوه از قوای سه‌گانه) برای مدت یک سال از طریق قرعه انتخاب می‌شود (جزء «۵» بند «الف» دستورالعمل). دبیر کمیته، رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران است و دبیرخانه، «تحت نظر دبیر نشست به شناسایی و جمع‌آوری نظرات تشکلهای اقتصادی و انجام امور

۱. گرچه باید به این مهم نیز توجه داشت که ارتقای رتبه کشور در شاخص‌های بین‌المللی ارزیابی محیط کسب‌وکار، لزوماً به‌معنای رفع معضلات ناشی از رویه‌های اجرایی دستگاه‌های مسئول نیست؛ زیرا آنچه که به‌عنوان ملاک ارزیابی‌های بین‌المللی مورد توجه قرار می‌گیرد، قوانین و مقررات (نظام حقوقی/رسمی) است تا معضلات و موانع ناشی از رویه‌های اجرایی (نظام حقیقی/واقعی).

کارشناسی در موضوعات مربوطه» اقدام می‌کند (جزء‌های «۴» و «۶» بند «الف» دستورالعمل کمیته).^۱ بخش ۱ گزارش پیش‌رو، به ذکر سوابق قانونی کمیته ماده (۱۲) اختصاص دارد. در بخش ۲، خلاصه‌ای از نتایج گزارش نظارتی عملکرد کمیته ماده (۷۶) قانون برنامه توسعه در بازه زمانی سال ۱۳۹۱ تا پایان سال ۱۳۹۵ آورده شده است. عملکرد کمیته موضوع ماده (۱۲) از ابتدای سال ۱۳۹۶، موضوع بخش ۳ گزارش حاضر است. در بخش ۴، عملکرد کمیته ماده (۱۲) در دو بخش قوانین و مقررات، ارزیابی شده است و سپس، مقایسه‌ای بین عملکرد کمیته ماده (۱۲) و شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی در مورد قوانین و مقررات انجام شده است. ارائه تحلیلی درخصوص اثربخشی مصوبات کمیته ماده (۱۲) موضوع بخش ۴ گزارش است. در انتها، مطالب جمع‌بندی و نتایج گزارش ارائه شده است.

۱. سوابق قانونی

کمیته موضوع بحث این گزارش، با تصویب «قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۴-۱۳۹۰)» (مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۵) تأسیس شد.^۲ سپس متن ماده (۷۶)، در قالب بند «ب» ماده (۱۲) «قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور» (مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۱۰)، با ویرایشی جزئی به تصویب رسید.

۱. «دستورالعمل تشکیل و اداره جلسات و کمیته موضوع ماده (۱۲) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور» که در جلسه مورخ ۱۳۹۶/۱۲/۱۱ به تصویب کمیته رسید، قابل دسترسی در آدرس اینترنتی زیر:

<http://www.madeh12.ir/fa/committee12/rules/instructions>

۲. در ماده (۷۶) قانون مذکور مقرر شده بود: «اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران موظف است با همکاری و حضور اتاق تعاون مرکزی جمهوری اسلامی ایران و شورای اصناف کشور، نسبت به شناسایی قوانین، مقررات و بخشنامه‌های مخل تولید و سرمایه‌گذاری در ایران اقدام نماید و با نظرخواهی مستمر از تشکلهای تولیدی و صادراتی سراسر کشور و بررسی و پردازش مشکلات و خواسته‌های آنها به‌طور مستمر گزارش‌ها و پیشنهادهایی را تهیه و به کمیته‌ای متشکل از دو نفر از هر قوه به انتخاب رئیس آن قوه ارائه دهد. کمیته مذکور موظف است ضمن بررسی پیشنهادهای ارائه شده راهکارهای قانونی لازم را بررسی و پیگیری نماید.

تبصره «۱»- گزارش‌های موضوع این ماده شامل قوانین و مصوبات و بخشنامه‌های مزاحم، خلأ قانونی، اجرای نادرست یا ناقص قوانین و همچنین پیشنهاد اصلاح قوانین و مقررات و ارتقای امنیت اقتصادی، حقوق مالکیت و حمایت از سرمایه‌گذاری و تولید و صادرات و اشتغال و چگونگی کاهش قیمت تمام شده کالاها و خدمات در ایران همراه با ارتقای کیفیت و رشد تولید و موارد مربوط به سرمایه‌گذاری و تولید و استفاده بهینه از سرمایه‌گذاری‌ها و ظرفیت‌های موجود است.

تبصره «۲»- کمیته یک نسخه از همه گزارش‌های ارسالی را به شورای عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی و شورای گفتگو موضوع ماده (۷۵) این قانون ارسال می‌نماید.

کادر ۱. بند «ب» ماده (۱۲) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور

«ب - اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی موظف است با همکاری اتاق تعاون مرکزی جمهوری اسلامی ایران و شورای اصناف کشور، نسبت به شناسایی قوانین، مقررات و بخشنامه‌های مخل تولید و سرمایه‌گذاری در کشور اقدام نماید و با نظرخواهی مستمر از تشکل‌های تولیدی و صادراتی سراسر کشور و بررسی و پردازش مشکلات و خواسته‌های آنها، به‌طور مستمر گزارش‌ها و پیشنهادهایی را تهیه کند و به کمیته‌ای متشکل از دو نفر از هر قوه به انتخاب رئیس آن قوه ارائه دهد. کمیته مذکور موظف است ضمن بررسی پیشنهادهای ارائه شده، راهکار قانونی لازم را اتخاذ کند.

تبصره «۱» - گزارش‌های موضوع این بند در مورد قوانین و مصوبات و بخشنامه‌های مزاحم، خلأ قانونی، اجرای نادرست یا ناقص قوانین و همچنین پیشنهاد اصلاح قوانین و مقررات و ارتقای امنیت اقتصادی، حقوق مالکیت و حمایت از سرمایه‌گذاری و تولید و صادرات و اشتغال و چگونگی کاهش قیمت تمام شده کالاها و خدمات در ایران همراه با ارتقای کیفیت و رشد تولید و موارد مربوط به سرمایه‌گذاری و تولید و استفاده بهینه از سرمایه‌گذاری‌ها و ظرفیت‌های موجود تهیه می‌شود.

تبصره «۲» - کمیته مذکور در این بند یک نسخه از همه گزارش‌های ارسالی را به شورای عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی و شورای گفتگو ارسال می‌کند.

تبصره «۳» - مصوبات جلسات مذکور حداکثر ظرف مدت سی روز کاری در دستور کار هیئت وزیران قرار می‌گیرد.

مهم‌ترین اصلاح صورت گرفته در تبدیل متن ماده (۷۶) قانون برنامه پنجم توسعه به حکمی دائمی، اصلاحی عبارتی در قسمت پایانی ماده است؛ به این ترتیب که عبارت «راهکارهای قانونی لازم را بررسی و پیگیری نماید» در متن ماده (۷۶)، در متن قانون جدید به این شرح اصلاح شده است: «راهکار قانونی لازم را اتخاذ کند». با وجود این، تفاوت بین «اتخاذ» راهکارهای قانونی با «بررسی و پیگیری» راهکارهای قانونی، با توجه به ساختار و صلاحیت‌های کمیته مورد بحث، روشن نیست.

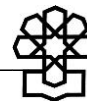
۲. خلاصه‌ای از نتایج گزارش نظارتی عملکرد کمیته ماده (۷۶) قانون برنامه توسعه در**بازه زمانی سال ۱۳۹۱ تا پایان سال ۱۳۹۵**

پیش‌تر، مرکز پژوهش‌های مجلس در گزارشی به ارزیابی عملکرد کمیته ماده (۷۶) قانون برنامه توسعه - کمیته موضوع ماده (۱۲) فعلی - پرداخته بود.^۱ مهم‌ترین نتایج گزارش مذکور به این شرح است:

۱. در بازه مورد بررسی، مباحث و مصوبات کمیته، محدود به پایین‌ترین سطح مقررات (یعنی بخشنامه و دستورالعمل) بوده است. طبق گزارش عملکرد کمیته ماده (۷۶)، مهم‌ترین دستاوردهای کمیته مذکور در بازه زمانی پنج‌ساله (از سال ۱۳۹۱ تا پایان ۱۳۹۵) عبارتند از: صدور سه دستور اداری

۱. مشخصات گزارش مذکور به شرح زیر است:

احمد مرکزالمیری، «گزارش نظارتی درباره اجرای قوانین مربوط به محیط کسب‌وکار»؛ ۳. شناسایی قوانین و مقررات مخل کسب‌وکار «عملکرد کمیته ماده (۷۶) قانون برنامه پنجم توسعه»، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، دفتر مطالعات اقتصادی، شماره مسلسل ۱۵۴۲۱، تیرماه ۱۳۹۶.

و یک بخشنامه ازسوی سازمان تأمین اجتماعی، یک تصویبنامه هیئت وزیران در حوزه پتروشیمی، یک دستور معاون اول رئیس‌جمهور (که متعاقباً به بخشنامه تبدیل شد) در رابطه با تأکید بر اجرای برخی مفاد قانونی، اصلاح یک بخشنامه در حوزه بانکی و اصلاح یک آیین‌نامه در حوزه بانکی. بدین ترتیب، کمیته دستاوردی درخصوص «قوانین» - اعم از پیشنهاد حذف، اصلاح یا تصویب - نداشته است و دستاوردهای ذکر شده، صرفاً در حوزه «مقررات» بوده است. این درحالی است که در ماده (۷۶) قانون برنامه پنجم توسعه، وظایف بسیار گسترده و مهمی برای نهادی متشکل از اعضای از سه قوه با هماهنگی دبیرخانه‌ای از بخش خصوصی در نظر گرفته شده است.

۲. بررسی عملکرد کمیته نشانگر آن است که موضوع جلسات برگزار شده، عمدتاً تقاضا - محور است، که توسط فعالان اقتصادی عمدتاً درخصوص مسائل حوزه مالیات و تأمین اجتماعی، در کمیته مطرح می‌شود. گرچه گزارش‌هایی توسط اتاق ایران و کمیته ماده (۷۶) تهیه و منتشر شده است، اما گزارش‌های تهیه شده، فاقد قابلیت‌های ضروری (هدفمند و روشمند) برای قرار گرفتن به‌عنوان مبنایی کارشناسی در جهت شناسایی قوانین و مقررات مخل تولید و سرمایه‌گذاری است. این درحالی است که طبق ماده (۷۶) قانون برنامه پنجم توسعه، قانونگذار برای اتاق ایران و دو نهاد همکار، بیشتر وظایفی از جنس پژوهشی (تهیه گزارش) در نظر گرفته است. تهیه چنین گزارش‌هایی، تکلیف اصلی این سه نهاد است که درواقع، ماده اولیه و خوراک جلسات کمیته محسوب می‌شود. از آنجا که پیشنهادی بر مبنای «گزارش‌های موضوع این ماده» (۷۶) در اختیار کمیته قرار نگرفته است، کمیته نیز قادر به انجام تکلیف قانونی خود نبوده است. بررسی عملکرد کمیته موضوع ماده (۷۶) نشان داد که اتاق ایران و دو نهاد دیگر، صرفاً خود را دریافت‌کنندگان پیشنهادهای فعالان اقتصادی در این حوزه‌های راهبردی می‌دانند و از این‌رو، به تکلیف قانونی مصرّح در حکم قانونی مورد بحث عمل نکرده است. به عبارت دقیق‌تر، طبق نص ماده (۷۶)، مهم‌ترین و اساسی‌ترین وظیفه نهادهای سه‌گانه بخش خصوصی و تعاونی، اقدام برای «شناسایی قوانین، مقررات و بخشنامه‌های مخل تولید و سرمایه‌گذاری» است، نه صرفاً جمع‌آوری نظرات فعالان اقتصادی و تشکل‌ها در این ارتباط.

در ادامه، عملکرد نهاد مذکور در قالب عنوان جدید کمیته ماده (۱۲) از سال ۱۳۹۶ مورد ارزیابی و تحلیل قرار می‌گیرد.

۳. عملکرد کمیته موضوع ماده (۱۲) از ابتدای سال ۱۳۹۶

در جدول ۱ گزارش پیش‌رو، دستورجلسات و مقرره‌های کمیته ماده (۱۲) از ابتدای سال ۱۳۹۶ تا پایان آبان‌ماه ۱۳۹۸ قید شده است. در ستون «موضوع/پیشنهاد» جدول مذکور، در دو قسمت مجزا، به موضوع هر دستورجلسه، مقرره‌ها و پیشنهادها یا خروجی‌ها (در قالب پیشنهاد قانونی/مقرراتی)، تصریح شده است. نکات زیر راجع به جدول ۱ قابل ذکر است:

۱. متن مندرج در ستون «دستور جلسه» و «مقرره»، عیناً برگرفته از وبسایت کمیته ماده (۱۲) به آدرس اینترنتی www.madeh12.ir است.

۲. در ستون «دستور جلسه» در وبسایت کمیته ماده (۱۲)، سوای دستور جلسه، عناوینی با عنوان «پیش از دستور» و «خارج از دستور» نیز قید شده و تصمیمات کمیته درخصوص آنها آمده است. در این گزارش، صرفاً ۲ مورد «پیش از دستور» و ۳ مورد «خارج از دستور» به دلیل اهمیت، ذکر شده و از دیگر موارد صرفنظر شده است.

۳. اغلب دستورجلسات کمیته ماده (۱۲) به‌ترتیبی است که منتج به مقرره‌ای مشخص شده است. بنابراین قریب به اتفاق دستور جلسات کمیته مورد بحث، در جدول ۱ قید شده‌اند. در مواردی که دستور جلسه‌ای در ادامه دستورجلسات پیشین مطرح شده، به دلیل اهمیت مقرره‌ها، در جدول ۱ آمده است.

۴. در قسمتی از ستون مربوط به «موضوع»، مقرره‌های کمیته ماده (۱۲) به شرح زیر دسته‌بندی شده‌اند:

اول - تأمین انرژی: در مواردی، دستورجلسات و مقرره‌های کمیته ماده (۱۲) به موضوعاتی مانند تأمین خدمات گاز، برق و ... اختصاص دارد.

دوم - تجارت خارجی / گمرک: مباحث مربوط به واردات و صادرات و همچنین عوارض با این عنوان مشخص شده‌اند.

سوم - مجوزها: دستورجلسات و مقررات مربوط به مجوزهای کسب‌وکار و همچنین رتبه ایران در شاخص‌های ارزیابی‌کننده کسب‌وکار، با عنوان «مجوزها» دسته‌بندی شده‌اند.

چهارم - تسهیل سرمایه‌گذاری: در بسیاری از موارد، دستورجلسات کمیته ماده (۱۲) به موضوعاتی اختصاص یافته است که به‌نحوی به مطالبه تسهیل شرایط و امکانات سرمایه‌گذاری بخش خصوصی بازمی‌گردد. این قبیل موارد با عنوان کلی «تسهیل سرمایه‌گذاری» مشخص شده‌اند.

پنجم - تأمین مالی: در موارد متعددی، مباحث مطرح شده در کمیته ماده (۱۲) به قراردادهای اجاره زمین یا قرارداد خرید تضمینی برق یا جبران خسارت و ... بازمی‌گردد. این موارد با عنوان کلی «تأمین مالی» احصا شده‌اند.

ششم - مالیات: دستورجلسات و مقرره‌های مربوط به محتوای قوانین و مقررات مالیاتی و کیفیت اجرای آنها در این گروه جای می‌گیرند.

هفتم - مشارکت بخش خصوصی در مقررات‌گذاری: دستورجلسات مربوط به مطالبه مشارکت بخش خصوصی در مقررات‌گذاری، با این عنوان دسته‌بندی شده است.

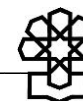
هشتم - سایر: موضوعاتی که صرفاً یک بار در دستورجلسات به آن پرداخته شده، در این بخش دسته‌بندی می‌شوند.

جدول ۱. دستور جلسات، مقرره‌ها و پیشنهادهای کمیته موضوع ماده (۱۲) قانون احکام دائمی در بازه زمانی سال ۱۳۹۶ تا آبان‌ماه ۱۳۹۸

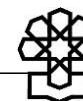
ردیف	شماره و تاریخ جلسه	دستور جلسه	مقرره	موضوع / پیشنهاد
۱۳۹۶				
۱	چهل‌ونهمین ۱۳۹۶/۲/۱۱	بررسی دلایل عدم اجرای حکم ماده (۲۵) قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار، با موضوع: «نحوه اعمال وجه التزام و جبران خسارات ناشی از قطع خدمات گاز، برق و مخابرات در متن قراردادهای منعقد شده میان شرکت‌های ارائه‌دهنده این خدمات و مشترکین بخش‌های صنعتی، کشاورزی و خدماتی»	مقرر گردید شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات گاز، برق و مخابرات مذکور در متن ماده (۲۵)، دبیرخانه کمیته را از آخرین اقدامات صورت گرفته در راستای اجرای حکم ماده مزبور مطلع نموده و مستندات و نمونه قراردادهای جدید را در اختیار دبیرخانه قرار دهند. همچنین نمایندگان این شرکت‌ها در جلساتی که برای بررسی موضوع توسط دبیرخانه برگزار می‌گردد شرکت نمایند...	تأمین انرژی پیگیری اجرای قانون
۲	چهل‌ونهمین ۱۳۹۶/۲/۱۱	بررسی پیشنهاد معافیت ماشین‌آلات و تجهیزات خطوط تولیدی موضوع بند «غ» ماده (۱۱۹) قانون امور گمرکی از پرداخت کارمزد خدمات استاندارد	مقرر گردید، پیشنهاد دبیرخانه کمیته ماده (۱۲)... ازسوی دبیرخانه کمیته، جهت تصویب به شورای عالی استاندارد ابلاغ گردد.	تجارت خارجی / گمرک پیشنهاد اصلاح قانون
۳	پنجاهمین ۱۳۹۶/۳/۸	بررسی مراتب اعتراض به معیار تشخیص توان مالی پیمانکاران در رتبه‌بندی شرکت‌های پیمانکاری	مقرر گردید: ۱. پیشنهاد اصلاح آیین‌نامه طبقه‌بندی و تشخیص صلاحیت پیمانکاران مصوب ۱۳۸۱ به هیئت وزیران ارائه گردد، به نحوی که در صورت تفاوت اقلام اظهارنامه مالیاتی و صورت‌های مالی حسابرسی شده، در تعیین گردش مالی، توان مالی جاری و توان بلندمدت شرکت‌ها، ترازنامه و حساب سود و زیان مندرج در صورت‌های مالی حسابرسی شده شرکت‌ها (که از طریق سامانه الکترونیکی در اختیار دفتر فنی سازمان برنامه و بودجه کشور قرار می‌گیرد) معیار رتبه‌بندی شرکت‌ها باشد. ۲. به سازمان امور مالیاتی پیشنهاد گردد با بررسی ظرفیت‌های آن سازمان، فرم اظهارنامه مالیاتی را به نحوی اصلاح نماید تا بدهی بلندمدت نیز به‌عنوان یک مؤلفه در آن ذکر شود.	سایر پیشنهاد اصلاح آیین‌نامه
۴	پنجاهمین ۱۳۹۶/۳/۸	بررسی مراتب پیشنهاد اصلاح و بازنگری آیین‌نامه بند «ج» ماده (۱۲) قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۴	مقرر گردید: پیشنهادات دبیرخانه کمیته ماده (۱۲) درخصوص اصلاح و بازنگری آیین‌نامه بند «ج» ماده (۱۲) قانون برگزاری مناقصات... ظرف مدت یک هفته، در دستور کار هیئت دولت قرار گیرد.	سایر پیشنهاد اصلاح آیین‌نامه
۵	پنجاه‌ویکمین ۱۳۹۶/۴/۱۲	بررسی مراتب اعتراض به قانون ثبت ارقام گیاهی و کنترل و گواهی بذر و نهال مصوب ۱۳۸۲ و برخی مصادیق اجرایی این قانون	... مقرر گردید: ۱. انجمن ملی سیب‌زمینی و انجمن واردکنندگان بذر اصلاح شده ایران، درخواست خود را مبنی بر تدوین یک قانون جامع جدید درخصوص بذر و نهال ... منعکس نمایند تا با بررسی کمیسیون کشاورزی مجلس شورای اسلامی و در صورت نبود بار مالی برای دولت، طرحی که دارای چارچوب و الزامات کلی همراه با اعطای اختیارات درونی به بخش خصوصی و دولتی است، جهت تصویب به مجلس شورای اسلامی ارائه گردد. همچنین ماده (۸) آیین‌نامه اجرایی قانون ثبت ارقام گیاهی و کنترل و گواهی بذر و نهال	مجوزها پیشنهاد تصویب قانون - پیشنهاد اصلاح آیین‌نامه

ردیف	شماره و تاریخ جلسه	دستور جلسه	مقرر	موضوع / پیشنهاد
			درخصوص محدود بودن مدت اعتبار مجوز تولید، در جلسه رسیدگی به تدوین قانون جامع در مجلس شورای اسلامی بررسی خواهد شد. ۲. با پیگیری معاون محترم پشتیبانی قوه قضائیه... ریاست محترم این قوه به مراجع قضایی کشور توصیه نمایند در رسیدگی به پرونده‌های مرتبط به قانون بذر و نهال، ابتدا نظر کارشناسان مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال را اخذ نمایند. ۳. ... جهت بالا بردن ظرفیت کانون کارشناسان رسمی در حوزه بذر و نهال، از کانون کارشناسان رسمی درخواست گردد تا صلاحیت بذر را به حوزه کارشناسان رسمی اضافه نمایند. آموزش کارشناسان رسمی با این تخصص توسط مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال صورت خواهد پذیرفت. ۴. جهت ساماندهی و کنترل شبکه توزیع کنندگان بذر و نهال، تشکل صنفی این توزیع کنندگان ایجاد گردد.	
۶	پنجاه و دومین ۱۳۹۶/۵/۱۶	بررسی راهکارهای تسهیل فرایند سرمایه‌گذاری برای احداث نیروگاه‌های انرژی‌های تجدیدپذیر و پاک، از طریق اصلاح «قرارداد اجاره زمین» و «قرارداد خرید تضمینی برق (PPA)»	در مورد قرارداد اجاره زمین، موضوع حکم ماده (۱۶) «آیین‌نامه اجرایی ماده (۳۳) اصلاحی قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور» مصوب ۱۳۹۴/۶/۲۲ هیئت وزیران، مقرر گردید، پیشنهادات اصلاحی در متن قرارداد اجاره به‌ترتیب ذیل، هیئت محترم وزیران ارائه گردد: ۱. اصلاح صدر ماده (۴) قرارداد با موضوع «مدت قرارداد اجاره»، به‌ترتیب زیر:... ضمناً تا پیش از بررسی و تصویب این پیشنهاد توسط هیئت وزیران، سازمان امور اراضی کشور، افزایش مدت قرارداد اجاره زمین برای احداث نیروگاه انرژی بادی حداقل به مدت ۲۳ سال، را طی بخشنامه‌ای تصویب و ابلاغ نماید. ۲. اصلاح متن ماده (۵) قرارداد با موضوع «نرخ تعدیل اجاره‌بها»، به نحوی که... ۳. اصلاح بند «۵» ماده (۷)، به‌ترتیب زیر: «حسب استعلامات صورت گرفته درخصوص وجود معدن در عرصه مورد درخواست مستاجر از وزارت صنعت، معدن و تجارت، باید وجود یا عدم وجود معدن در متن قرارداد ذکر شود و در صورت عدم وجود معدن درحال استخراج، عرصه مربوطه تا پایان مدت اجاره، برای اجرای طرح سرمایه‌گذاری مستاجر بلوکه گردد...». ضمناً تا پیش از بررسی و تصویب این پیشنهاد توسط هیئت وزیران، وزارت صنعت، معدن و تجارت، مراتب بلوکه کردن زمین در سامانه کاداستر برای اراضی مورد درخواست جهت اجرای	- تسهیل سرمایه‌گذاری - تأمین مالی - پیشنهاد اصلاح آیین‌نامه - پیشنهاد تصویب بخشنامه

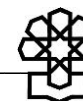
ردیف	شماره و تاریخ جلسه	دستور جلسه	مقرره	موضوع / پیشنهاد
			طرح‌های سرمایه‌گذاری به مدت طول دوره قرارداد اجاره برای احداث نیروگاه‌های تجدیدپذیر را آن گونه که هم‌اکنون اجرا می‌نماید، طی بخشنامه‌ای به صورت مکتوب، تصویب و ابلاغ نماید. ۴. اصلاح بند «۶» ماده (۷)، به ترتیب زیر: «در صورت وجود هرگونه نشانه‌ای از آثار و ابنیه تاریخی در محل اجرای طرح و در طول دوره ساخت نیروگاه، مستأجر مکلف است مراتب را بلافاصله به موجر و سازمان میراث فرهنگی اطلاع دهد و جهت اجرای قوانین مربوط به آثار و ابنیه باستانی مکشوفه در مورد اجاره برای دو هفته تا حداکثر دو ماه عملیات احداث را متوقف نماید...».	
۷	پنجاه و سومین ۱۳۹۶/۵/۳۰	ادامه بررسی راهکارهای تسهیل فرایند سرمایه‌گذاری برای احداث نیروگاه‌های انرژی‌های تجدیدپذیر و پاک، از طریق اصلاح «قرارداد اجاره زمین» و «قرارداد خرید تضمینی برق (PPA)»	... در مورد روش تعیین ارزش نیروگاه برای جبران خسارت سرمایه‌گذار (موضوع بندهای «۵» و «۶» ماده (۷) قرارداد اجاره زمین)، مقرر شد معاون حقوقی رئیس‌جمهور به عنوان نماینده دولت در کمیته ماده (۱۲) از قانون کارشناسان دادگستری و همچنین وزارت اقتصاد در این مورد استعلام کند و روش تعیین ارزش را مشخص نماید.	- تسهیل سرمایه‌گذاری - تأمین مالی ---
۸	پنجاه و چهارمین ۱۳۹۶/۷/۳	اصلاح بخشنامه شماره ۷۱۳۵/۱/۹۶ مورخ ۹۶/۳/۲۲ سازمان جنگل‌ها و مراتع با موضوع «نحوه بهره‌برداری و تخصیص اراضی ملی و دولتی جهت طرح‌های انرژی‌های نو»	۱. مقرر گردید برای طرح‌های انرژی‌های نو، تجدیدپذیر و پاک (مصوب مرجع صدور موافقت اصولی)، که عرصه مورد درخواست آنها به صورت پراکنده تحت اشغال ساختمان و تأسیسات قرار می‌گیرد، (موضوع بند «ج» بخشنامه شماره ۷۱۳۵/۱/۹۶ مورخ ۹۶/۳/۲۲ وزارت جهاد کشاورزی) تخصیص عرصه توسط سازمان جنگل‌ها و مراتع از طریق انعقاد قرارداد صورت گیرد و متن قرارداد با نظر فعالان بخش خصوصی، نهادها و سازمان‌های ذی‌ربط و سایر ذی‌نفعان تنظیم گردد. ۲. ... به منظور ایجاد پشتوانه مقرراتی مناسب جهت انعقاد قرارداد مزبور فی مابین سازمان جنگل‌ها و متقاضی، دبیرخانه کمیته پیشنهاد تصویب متن زیر را به هیئت وزیران ارائه نماید: «طرح انرژی‌های نو به عنوان بخش اقتصادی طرح‌های موضوع ماده (۳) قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع محسوب و در قالب دستورالعمل و قرارداد مربوطه با سایر طرح‌های مدیریت منابع طبیعی قابل تلفیق و اجراست».	- تأمین انرژی - تسهیل سرمایه‌گذاری پیشنهاد اصلاح بخشنامه
۹	پنجاه و چهارمین ۱۳۹۶/۷/۳	بررسی راهکارهای رفع مشکلات تملک اراضی کشاورزی و کاهش ریسک سرمایه‌گذاری در اجرای طرح‌های نیروگاه انرژی‌های تجدیدپذیر و پاک از طریق تسهیل فرایند صدور اسناد (مشاعی و شش‌دانگ)	مقرر گردید به منظور یافتن راه حل مناسب جهت رفع مشکلات موجود در صدور اسناد مشاعی برای اراضی کشاورزی جهت اجرای طرح‌های نیروگاه انرژی‌های تجدیدپذیر و پاک و پس از آن صدور اسناد شش دانگ برای اراضی مذکور که تغییر کاربری یافته و از وزارت نیرو موافقت اصولی دریافت کرده‌اند، جلسه کارگروه کارشناسی... برگزار گردد... .	تسهیل سرمایه‌گذاری ---

ردیف	شماره و تاریخ جلسه	دستور جلسه	مقرره	موضوع / پیشنهاد
۱۰	پنجاه و چهارمین ۱۳۹۶/۷/۳	بررسی مراتب تسریع اصلاح قراردادهای خرید تضمینی برق (PPA) به منظور تسهیل تأمین مالی برای اجرای پروژه‌های تجدیدپذیر و پاک، از سوی سازمان انرژی‌های تجدیدپذیر و بهره‌وری انرژی برق (ساتبا)	مقرر گردید برای بررسی قرارداد PPA و در نظر گرفتن نظرات بخش خصوصی در تنظیم متن جدید قرارداد، دبیرخانه کمیته اقدام به برگزاری جلسه کارگروه کارشناسی نماید.	- تسهیل سرمایه‌گذاری - مشارکت بخش خصوصی در مقرراتگذاری
۱۱	پنجاه و پنجمین ۱۳۹۶/۸/۱۵	بررسی پیشنهادات راجع به اصلاح قانون و آیین‌نامه تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی	مقرر شد به منظور بررسی تعارض قوانین خاص همچون بانک و بیمه، با «مورد ۱-۲ از بند «ب» ماده (۴) آیین‌نامه قانون تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی» در موضوع سهم مشارکت سرمایه‌گذاری خارجی، کارگروه تخصصی به مسئولیت سازمان سرمایه‌گذاری، برگزار گردد. ۲. در مورد پیشنهادات مطروحه در جلسه در مورد «تعریف انواع سرمایه‌گذاری»، موضوع ماده (۳) و نیز صدور مجوز سرمایه‌گذاری و دیگر مجوزهای خاص از سایر نهادها... در جلسه بعدی کمیته بررسی تکمیلی صورت گیرد.	تسهیل سرمایه‌گذاری - پیشنهاد اصلاح قانون - پیشنهاد اصلاح آیین‌نامه
۱۲	پنجاه و هشتمین ۱۳۹۶/۹/۱۳	ادامه بررسی پیشنهادات راجع به اصلاح قانون تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی و آیین‌نامه آن	۱. مقرر گردید، پیشنهاد اصلاح ماده (۱۵) آیین‌نامه اجرایی قانون تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی به هیئت وزیران ارائه گردد. با این توضیح که اصلاح ماده (۱۵) به نحوی صورت گیرد که: - مهلت پاسخگویی دستگاه‌ها به ۲۰ روز افزایش یابد... - همچنین به منظور الزام دستگاه‌ها به پاسخگویی در زمان مناسب، این وظیفه به عنوان مسئولیت اداری دستگاه به آیین‌نامه الحاق گردد... ۲. مقرر گردید به منظور بررسی موارد تکمیلی و مغایرت‌های موردی آیین‌نامه حاضر با سایر قوانین و آیین‌نامه‌های کشور، جلسه‌ای تکمیلی در سازمان سرمایه‌گذاری برگزار گردد... .	تسهیل سرمایه‌گذاری - پیشنهاد اصلاح قانون - پیشنهاد اصلاح آیین‌نامه
۱۳	پنجاه و هفتمین ۱۳۹۶/۱۰/۱۱	بررسی علت قطع گاز نیروگاه‌های مقیاس کوچک (DG) و درخواست لغو دستورات منتهی به قطع گاز این گروه از واحدهای تولیدی	۱. مقرر گردید شرکت ملی گاز ایران به منظور حل مشکل نیروگاه‌های مقیاس کوچک، از ۲۴ ساعت آینده تا حداکثر ۱۰ روز، نسبت به وصل مجدد گاز این نیروگاه‌ها اقدام نماید. ۲. مقرر گردید نیروگاه‌های مقیاس کوچک طی مدت مذکور (تا حداکثر ۱۰ روز)، به صورت مستقیم و یا از طریق ارائه به انجمن تولیدکنندگان نیرو، حرارت و برودت ایران، نسبت به انجام تعهد خود مبنی بر ارسال نامه و مستندات مشتمل بر مبالغ کسر شده از درآمد ایشان بابت هزینه گاز مصرفی، به وزارت نفت اقدام نمایند. ۳. مقرر گردید به استناد آیین‌نامه تبصره «۱۴» قانون بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور، قراردادهای	تأمین انرژی پیشنهاد اصلاح مقرره

ردیف	شماره و تاریخ جلسه	دستور جلسه	مقرره	موضوع / پیشنهاد
			نیروگاه‌های مقیاس کوچک با شرکت‌های تابعه وزارت نفت از جمله شرکت ملی گاز ایران اصلاح گردد، به نحوی که از فرم صنعتی بودن خارج شده و نرخ سوخت آنها برابر نرخ سوخت نیروگاهی توسط وزارت نفت تعیین گردد... ۴. مقرر گردید به استناد آیین‌نامه تبصره «۱۴» قانون بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور و رفع ابهام وزارت نیرو نسبت به نرخ سوخت نیروگاه‌های مقیاس کوچک، اولاً صدور مجوز احداث نیروگاه مقیاس کوچک از سر گرفته شود. ثانیاً به منظور تسریع وصول مطالبات وزارت نفت به ازای تحویل سوخت به نیروگاه‌ها، صورتحساب‌های صادره وزارت نیرو برای این نیروگاه‌ها اصلاح شود، به نحوی که سهم ۵۰ ریال ایشان از قیمت برق کسر نگردد تا قابلیت پرداخت نقدی ازسوی نیروگاه به شرکت‌های تابعه وزارت نفت وجود داشته باشد. ۵. ... مقرر گردید موضوع حل اختلاف وزارتخانه‌های نفت و نیرو در تعیین نرخ سوخت، تسویه بدهی‌های وزارت نیرو و وصول مطالبات وزارت نفت، با عنایت به مفاد آیین‌نامه تبصره «۱۴» قانون بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور در دستور رسیدگی این معاونت [معاونت حقوقی ریاست جمهوری] قرار گیرد.	
۱۴	پنجاه و هفتمین ۱۳۹۶/۱۰/۱۱	پیگیری مصوبه چهل و نهمین نشست کمیته... با موضوع: بررسی مراتب اجرای حکم ماده (۲۵) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار و «نحوه اعمال وجه التزام و جبران خسارات ناشی از قطع خدمات گاز، برق و مخابرات در متن قراردادهای منعقد شده میان شرکت‌های ارائه دهنده این خدمات و مشترکین بخش‌های صنعتی، کشاورزی و خدماتی»	مقرر گردید پیشنهاد دبیرخانه مبنی بر اینکه تهیه نسخه اصلاحی قراردادهای موضوع ماده (۲۵) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار حد اکثر ظرف مدت یک ماه، با اخذ نظر از نمایندگان بخش خصوصی در دستور کار شرکت‌های عرضه کننده گاز، برق و خدمات مخابرات قرار گیرد، با رویکرد توجه بیشتر به نقش صنعت بیمه، در کارگروه تخصصی مورد بررسی تکمیلی قرار گیرد.	تأمین انرژی پیشنهاد اصلاح مقرره
۱۵	پنجاه و هشتمین ۱۳۹۶/۱۱/۱۶ [پیش از دستور]	بررسی مراتب اعتراض به عدم اجرای مصوبه کمیته ماده (۱۲) درخصوص صدور برگ‌های تشخیص متمم مالیاتی	مقرر گردید: ۱. معاونت حقوقی ریاست جمهوری جلسه‌ای برگزار نماید تا با حضور ریاست سازمان امور مالیاتی و سه اتاق ایران، تعاون و اصناف درخصوص «پیگیری مالیاتی پس از قطعی شدن اظهارنامه حد اکثر ظرف مدت ۶ ماه از تاریخ افشای اسناد و مدارک دال بر عدم پرداخت یا کسر پرداخت مالیات»، در چارچوب قانون و مقررات موجود تفاهم صورت گیرد و صدور شیوه‌نامه داخلی سازمان امور مالیاتی عملیاتی گردد. ۲. معاونت حقوقی ریاست جمهوری جرائم مالیاتی را مورد مطالعه تطبیقی با کشورهای مختلف قرار دهد و دیدگاه غالب درخصوص مرور زمان را به کمیته ماده (۱۲) ارائه نماید و براساس آن	مالیات پیشنهاد اصلاح قانون

ردیف	شماره و تاریخ جلسه	دستور جلسه	مقرره	موضوع / پیشنهاد
			پیشنهاد مرور زمان تعقیب جرائم مالیاتی با در نظر گرفتن شرایط کشور و مقتضیات محیط کسب و کار طی لایحه به هیئت وزیران تقدیم گردد. ۳. در خصوص مرور زمان ۵ ساله مقرر از ماده (۱۵۷) قانون مالیات‌های مستقیم، با توجه به ایجاد سامانه اطلاعات مالی و امکان دسترسی به اطلاعات مزبور، کاهش مدت مرور زمان به دو سال و پیشنهاد لایحه اصلاحی در این خصوص مورد تصویب کمیته قرار گرفت.	
۱۳۹۷				
۱۶	شصت و یکمین ۱۳۹۷/۲/۳۱	بررسی مراتب پیشنهاد احیای شورای عالی تأمین اجتماعی	مقرر گردید: دبیرخانه کمیته ماده (۱۲) جلسه‌ای... برگزار نماید تا با بررسی رئوس نظرات ارائه شده در جلسه، تصمیم‌گیری نهایی در این خصوص انجام گیرد.	سایر ---
۱۷	شصت و یکمین ۱۳۹۷/۲/۳۱	بررسی مراتب اعتراض به عدم صدور مفاد حساب و مطالبه جریمه فعالان بخش خصوصی در تخصیص اسناد خزانه اسلامی جهت پرداخت مطالبات تأمین اجتماعی در کسورات حق بیمه	مقرر گردید: دبیرخانه کمیته ماده (۱۲) طی نامه‌ای پیشنهادات مطروحه در جلسه را به معاونت حقوقی ریاست جمهوری ارسال نماید تا این معاونت با بررسی حقوقی پیشنهادات ارائه شده، نظر خود را جهت تصمیم‌گیری نهایی به کمیته ماده (۱۲) اعلام نماید.	سایر ---
۱۸	شصت و دومین ۱۳۹۷/۳/۲۸	بررسی تغییر شرایط خوش‌حسابی مالیاتی به منظور معافیت از پرداخت مالیات علی‌الحساب واردات قطعی کالا به موجب دستورالعمل شماره ۲۰۰/۹۶/۵۳۰ مورخ ۱۳۹۶/۱۲/۲ سازمان امور مالیاتی و مشکلات ایجاد شده خصوصاً برای واردات کالاهای اساسی	مقرر گردید: به منظور رفع مشکلات ایجاد شده ناشی از ابلاغ دستورالعمل شماره ۲۰۰/۹۶/۵۳۰ مورخ ۱۳۹۶/۱۲/۲ سازمان امور مالیاتی برای صاحبان کسب و کار (علی‌الخصوص واردکنندگان کالاهای اساسی) و تغییر شرایط دریافت گواهی خوش‌حسابی به منظور معافیت از پرداخت چهار درصد مالیات علی‌الحساب واردات قطعی کالا و افزایش مدت زمان ارائه اظهارنامه از یک سال به سه سال، کارگروهی با مسئولیت گروه بازرگانی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی... ظرف مدت یک هفته در مرکز پژوهش‌های مجلس برگزار گردد؛ تصمیمات این کارگروه در سناریوهای مختلف تدوین و پس از تأیید اعضای کمیته به عنوان مصوبه کمیته قابل اجرا خواهد بود.	مالیات پیشنهاد اصلاح دستورالعمل
۱۹	شصت و دومین ۱۳۹۷/۳/۲۸	بررسی مراتب اعتراض بیمه‌گذاران صندوق بیمه کشاورزی نسبت به عملکرد صندوق در ارزیابی و پرداخت غرامت	مقرر گردید: ۱. در اجرای حکم بند «ج» تبصره «۱۳» قانون بودجه ۱۳۹۷ کل کشور، نامه‌ای با امضای رئیس کمیته ماده (۱۲) به ریاست سازمان برنامه و بودجه کشور ارسال گردد و تأکید گردد که اختصاص مبلغ ده هزار میلیارد (۱۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال مصوب بودجه جهت پرداخت سهم دولت به صندوق بیمه کشاورزی و تقویت صندوق در شرایط فعلی و با وجود بدهی صندوق به بیمه‌گذاران ضروری است و درخواست تسریع اجرای حکم قانون مطرح گردد. ۲. پیشنهاد اصلاح حکم بند «ج» تبصره «۱۳» قانون بودجه سال ۱۳۹۷ برای درج در قانون	تأمین مالی - پیشنهاد اصلاح قانون - پیگیری اجرای قانون

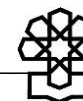
ردیف	شماره و تاریخ جلسه	دستور جلسه	مقررره	موضوع / پیشنهاد
			بودجه سال ۱۳۹۸، با عنایت به «شناسایی منابع درآمدی از محلی غیر از منابع ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و ماده (۱۲) قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور»، طی نامه‌ای به امضای رئیس کمیته ماده (۱۲) برای ریاست سازمان برنامه و بودجه کشور و ریاست کمیسیون برنامه و بودجه مجلس شورای اسلامی ارسال گردد. ۳. موضوع اجرای احکام قانونی موجود برای اجباری شدن بیمه کشاورزی از جمله ماده (۳۲) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مصوب ۱۳۸۹/۴/۲۳ و تدوین قوانین و مقررات مورد نیاز در صورت لزوم، توسط معاونت حقوقی ریاست جمهوری بررسی گردد.	
۲۰	شصت و سومین ۱۳۹۷/۵/۲۹ [پیش از دستور]	پیگیری مصوبه شصت و دومین نشست کمیته - بررسی تغییر شرایط خوشحسابی مالیاتی به منظور معافیت از پرداخت مالیات علی الحساب واردات قطعی کالا به موجب دستورالعمل شماره ۲۰۰/۹۶/۵۳۰ مورخ ۱۳۹۶/۱۲/۲ سازمان امور مالیاتی و مشکلات ایجاد شده خصوصاً برای واردات کالاهای اساسی	۱. مقرر گردید، معافیت کالاهای اساسی از پرداخت ۴ درصد مالیات علی الحساب واردات که بنا به اظهار نماینده سازمان امور مالیاتی، مراتب آن توسط این سازمان... به تأیید وزیر امور اقتصاد و دارایی رسیده و به گمرکات ابلاغ شده است، هرچه سریع‌تر اجرایی شود.	مالیات
			۲. با توجه به نتیجه گزارش کارشناسی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی... مبنی بر عدم رعایت مواد (۲) و (۳) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار در تدوین بخشنامه شماره ۲۰۰/۹۵/۵۱۶ مورخ ۱۳۹۵/۶/۱۵ و اصلاح آن طی بخشنامه ۲۰۰/۹۶/۵۳۰ مورخ ۱۳۹۶/۱۲/۲ و همچنین وجود چالش‌هایی در اجرای بند «الف» نامه شماره ۳۹۵۹۳/و مورخ ۱۳۹۵/۵/۱۷ مقام عالی وزارت مبنی بر معافیت واحدهای تولیدی دارای پروانه بهره‌برداری و همچنین ماشین‌آلات خطوط تولیدی دارای جواز تأسیس، مقرر گردید: «اصلاح سریع و اساسی بخشنامه ۲۰۰/۹۶/۵۳۰ مورخ ۱۳۹۶/۱۲/۲ با هدف رفع مشکلات موجود در رویه‌های اجرایی برای اعطای معافیت از پرداخت مالیات علی الحساب واردات قطعی در مبادی ورودی در دستور کار سازمان امور مالیاتی قرار گیرد و در همین راستا دبیرخانه هیئت مقررات زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار با همکاری دبیرخانه کمیته، اقدام به برگزاری کارگروه... نماید».	پیشنهاد اصلاح بخشنامه
۲۱	شصت و سومین ۱۳۹۷/۵/۲۹	بررسی اعتراضات فعالان بخش خصوصی نسبت به نحوه تخصیص بودجه خرید برق تجدیدپذیر، توسط سازمان برنامه و بودجه به سازمان انرژی‌های تجدیدپذیر و بهره‌وری انرژی برق (ساتبا)	۱. مقرر گردید، در جهت تعیین تکلیف باقیمانده اعتبار ساتبا در بودجه سال ۱۳۹۶، سازمان برنامه و بودجه به میزان معوقات، اعتبار هزینه‌ای در قالب اسناد خزانه اسلامی با سررسید حداکثر دو ساله از محل اعتبارات موضوع بند «ه» تبصره «۵» قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور تخصیص صادر نماید؛ ۲. همچنین به منظور حل سریع‌تر مشکل نقدینگی سرمایه‌گذاران مقرر شد... معاون محترم حقوقی ریاست جمهوری امکان پرداخت نقدی از سوی سازمان برنامه و بودجه را پیگیری نمایند.	- تسهیل سرمایه‌گذاری - تأمین مالی پیشنهاد تصویب قانون

ردیف	شماره و تاریخ جلسه	دستور جلسه	مقرره	موضوع / پیشنهاد
			۳. مقرر گردید، تسریع پرداخت اعتبار ساتبها در بودجه سال ۱۳۹۷ و کاهش کسورات آن در اجرای قانون استفاده متوازن از امکانات کشور و توزیع عادلانه... در دستورکار سازمان برنامه قرار گیرد. ۴. مقرر گردید، پیشنهاد «اختصاصی شدن درآمد ساتبها یا صد درصد تخصیص یافته شدن منابع عوارض برق و معافیت از کلیه کسورات تحت هر بند و تبصره و قانون مؤخر و مقدم دیگر» جهت درج در بودجه سال ۱۳۹۸ ازسوی سازمان برنامه و بودجه در لایحه بودجه انعکاس یابد، ضمناً در زمان ارسال لایحه به مجلس، این پیشنهاد مجدداً در دستور بررسی کمیته قرار گیرد.	
۲۲	شصت و سومین ۱۳۹۷/۵/۲۹	بررسی مراتب اعتراض اتحادیه کشوری فروشگاه‌های زنجیره‌ای نسبت به عدم تعامل وزارت صنعت، معدن و تجارت با این اتحادیه درخصوص موضوع «تجوه ایجاد و راه‌اندازی شعب فروشگاه‌های زنجیره‌ای در شهرهای کشور و ادامه فعالیت آنها» و ابلاغیه شماره ۷۰۷۶۶/۶۰ مورخ ۱۳۹۷/۳/۱۳ مقام وزارت	مقرر گردید، معاونت حقوقی ریاست جمهوری با دریافت مستندات و مطالبات اتحادیه کشوری فروشگاه‌های زنجیره‌ای طی نشستی با وزیر صنعت، معدن و تجارت مسئله را حل و فصل و نتیجه را به دبیرخانه کمیته ماده (۱۲) اعلام نمایند.	تسهیل سرمایه‌گذاری ---
۲۳	شصت و چهارمین ۱۳۹۷/۷/۹	بررسی مراتب اعتراض به مشکلات ناشی از اجرای ماده (۶۴) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب سال ۱۳۹۴	مقرر گردید: ۱. معاونت حقوقی ریاست جمهوری با کسب نظر از سازمان امور مالیاتی و ذی‌نفعان بخش خصوصی ... مشکلات ناشی از ماده (۶۴) قانون مالیات‌های مستقیم و تبصره «۳» آن را به‌منظور اعلام ضریب کاهنده سال مبنا (سال ۱۳۹۵) از سوی هیئت وزیران، ارائه ضرایب کاهنده متفاوت در نواحی مختلف توسط هیئت وزیران، بررسی و نتیجه آن را به کمیته ماده (۱۲) اعلام نماید. ۲. دبیرخانه کمیته ماده (۱۲) از اداره قوانین مجلس استفساریه نماید که عوارض و وجوه تبصره «۳» ماده (۶۴) قانون مالیات‌های [مستقیم مصوب سال ۱۳۹۴، شامل چه مواردی می‌باشد و آیا ماده (۶۴) نیازمند اصلاح است یا خیر.	مالیات اعتراض به کیفیت اجرای قانون
۲۴	شصت و چهارمین ۱۳۹۷/۷/۹	بررسی مراتب اعتراض به ادامه اخذ هزینه جداگانه ارائه خدمت تفکیک و افراز املاک موضوع ماده (۱۵۰) قانون ثبت ازسوی سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و سازمان نظام مهندسی	مقرر گردید: ۱. با عنایت به ابطال بند «۸» تفاهمنامه منعقد فی‌مابین سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و سازمان نظام مهندسی کشور توسط دیوان عدالت اداری در سال ۱۳۹۳ و ابطال کل تفاهمنامه در سال ۱۳۹۶ مقرر گردید: «قوه قضائیه طی بخشنامه‌ای، غیرقانونی بودن اخذ هرگونه وجه جداگانه در ارائه خدمت تفکیک و افراز موضوع ماده (۱۵۰) قانون ثبت و همچنین استرداد وجوه به متقاضیان را به سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، ابلاغ و نماینده محترم قوه قضائیه در کمیته ماده (۱۲)، نتیجه را به دبیرخانه کمیته منعکس نماید».	سایر پیشنهاد تصویب بخشنامه

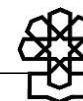
ردیف	شماره و تاریخ جلسه	دستور جلسه	مقرره	موضوع / پیشنهاد
			۲. معاونت حقوقی ریاست جمهوری با بررسی ماده (۱۵۰) قانون ثبت، قانون حدنگار مصوب سال ۱۳۹۳ و آیین نامه اجرایی حدنگار مصوب سال ۱۳۹۵، نظر خود را درخصوص امکان یا عدم امکان دریافت هزینه جداگانه درخصوص تهیه نقشه ازسوی سازمان نظام مهندسی براساس آیین نامه حدنگار، به نماینده محترم قوه قضائیه در کمیته ماده (۱۲) ... اعلام نماید و چنانچه نظر معاونت حقوقی ریاست جمهوری مبنی بر غیرقانونی بودن دریافت وجه ازسوی سازمان نظام مهندسی باشد، نماینده قوه قضائیه، نظر معاونت حقوقی ریاست جمهوری را در قوه قضائیه جهت اصلاح فرایند و بازگرداندن وجوه به اشخاص، پیگیری و نتیجه را به دبیرخانه کمیته ماده (۱۲) منعکس نماید.	
۲۵	شصت و پنجمین ۱۳۹۷/۷/۳۰	بررسی مراتب پیشنهاد تسهیل روند واگذاری واحدهای تولیدی تحت تملک بانکها	مقرر گردید: - آیین نامه نحوه واگذاری دارایی های غیرضرور و اماکن رفاهی بانکها مصوب ۱۳۸۶ (تصویب نامه هیئت وزیران)، با لحاظ موارد ذیل اصلاح گردد: ۱. اولویت واگذاری واحدهای تحت تملک بانکها به مالک آن واحد، در آیین نامه پیش بینی شود. ۲. میزان پیش پرداخت در روش واگذاری اجاره به شرط تملیک، به ۱۰ درصد کاهش یابد... - دبیرخانه کمیته ماده (۱۲)، نامه درخواست اصلاح آیین نامه مذکور را به هیئت وزیران و همچنین شورای پول و اعتبار ارسال نماید.	تسهیل سرمایه گذاری پیشنهاد اصلاح آیین نامه
۲۶	شصت و پنجمین ۱۳۹۷/۷/۳۰	بررسی اعتراضات جایگاه داران عرضه فراورده های نفتی نسبت به: - اندک بودن میزان کارمزد ارائه خدمات، تفاوت آن در حامل های مختلف و نهایتاً نحوه پرداخت - تفاوت میزان کارمزد جایگاه های معمولی و جایگاه های طرح برند - نحوه تحویل فراورده به جایگاه ها	مقرر گردید ظرف مدت دو هفته، کارگروهی با ریاست ... عضو کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی در محل مرکز پژوهش های مجلس و با حضور نمایندگانی از وزارت نفت، شرکت ملی پالایش و پخش فراورده های نفتی، شرکت ملی گاز ایران [و] ... برگزار گردد و موضوعات ذیل مورد بررسی قرار گیرد: ۱. بررسی مراتب افزایش میزان کارمزد ارائه خدمات عرضه فراورده های نفتی ۲. نحوه ارائه طرح تغییر نظام کارمزدی به نظام حق العمل کاری در پرداخت حق الزحمه ارائه خدمات عرضه فراورده های نفتی و سی ان جی (CNG) ۳. نحوه تحویل فراورده به جایگاه ها و کسر تحویل به مجاری عرضه ناشی از اختلاف دما و حجم ۳. اصلاح آیین نامه رسیدگی به تخلفات توزیع و فروش فراورده های نفتی و سی ان جی (CNG) از قراردادهای مصوب ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز با رویکرد تغییر ترکیب اعضای کمیته های مناطق و کمیته مرکزی در رسیدگی به تخلفات مجاری فراورده های نفتی و اضافه نمودن نمایندگانی از بخش خصوصی به ترکیب فعلی	سایر پیشنهاد اصلاح آیین نامه

ردیف	شماره و تاریخ جلسه	دستور جلسه	مقرره	موضوع / پیشنهاد
۲۷	شصت و پنجمین ۱۳۹۷/۷/۳۰	پیگیری مراتب پرداخت کارمزد معوق جایگاه‌های CNG و اجرای نظام حق‌العمل‌کاری	۱. مقرر گردید، اصلاح تبصره «۱۴» قانون بودجه سال ۱۳۹۷ ازسوی سازمان برنامه و بودجه به‌ترتیب زیر پیشنهاد گردد: اولاً) میزان تعدیل نرخ کارمزد ارائه خدمات عرضه سی‌ان‌جی (CNG) در سال ۱۳۹۷ (موضوع ردیف ۶ جدول پیوست تبصره «۱۴» قانون مذکور) را متناسب با نرخ تورم تعیین نماید و مبلغ آن را از محل منابع حاصل از هدفمندی یارانه‌ها تأمین گردد. ثانیاً) میزان کارمزد معوق ارائه خدمات عرضه سی‌ان‌جی (CNG) در سال‌های ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵ تعیین نماید و مبلغ آن را از محل هدفمندی یارانه‌ها تأمین گردد. ثالثاً) در صورت عدم اصلاح تبصره «۱۴» قانون بودجه سال جاری، هر دو پیشنهاد مذکور، در قانون بودجه سال ۱۳۹۸ پیش‌بینی گردد. ۲. مقرر گردید، سازمان برنامه و بودجه کشور، مبلغ کارمزد انجام هوشمندسازی، ایمن‌سازی و استانداردسازی جایگاه‌های عرضه سی‌ان‌جی (CNG) را مطابق پیشنهاد مدیریت طرح سی‌ان‌جی (CNG) شرکت ملی پخش و پالایش فراورده‌های نفتی به تصویر ذیل، در بودجه سال ۱۳۹۸ لحاظ نماید...	سایر
۲۸	شصت و هشتمین ۱۳۹۷/۸/۲۸	بررسی و اصلاح مقررات ناظر بر فعالیت «شرکت‌ها و استارت‌آپ‌های فعال در ارائه خدمات مجازی جابه‌جایی هوشمند» به‌منظور ساماندهی فرایندهای مدیریتی و نظارتی	۱. مقرر گردید، دادستانی کل کشور نسبت رفع اثر نمودن از بخشنامه به شماره ۹۱/۱۴۰/۱۳۹۷/۴۳۸/۹۰۰۰ مورخ ۹۷/۱/۸ اقدام نماید. ۲. مقرر گردید، ظرف مدت یک هفته از زمان ابلاغ مصوبه کمیته، کارگروهی با حضور اعضای اصلی کمیته ماده (۱۲) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور ... در محل معاونت حقوقی ریاست جمهوری تشکیل گردد تا: اول، به‌عنوان راهکار کوتاه‌مدت و به‌منظور تسریع در تهیه و ابلاغ دستورالعمل «نحوه نظارت بر فعالیت شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات مجازی جابه‌جایی هوشمند توسط شهرداری‌ها»، موضوع تصویب‌نامه شماره ۲۰۳۳۴/ت/۵۰۵۰۱ هـ هیئت وزیران مورخ ۱۳۹۵/۲/۲۲، اهم ملاحظات ذی‌نفعان را مورد طرح و بررسی قرار دهد. دوم، به‌عنوان راهکار میان‌مدت پیشنهاد اصلاح مصوبه مذکور مبنی بر تعیین نهاد و مرجع بالاتر از شهرداری‌ها به‌عنوان متولی نظارت بر این واحدهای صنفی به هیئت محترم وزیران مورد بررسی قرار گردد. سوم، به‌عنوان راهکار بلندمدت پیشنهاد مناسب جهت طرح در لایحه اصلاحی قانون توسعه	تسهیل سرمایه‌گذاری - پیشنهاد لغو بخشنامه - پیشنهاد اصلاح قانون - پیشنهاد تصویب دستورالعمل

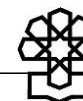
ردیف	شماره و تاریخ جلسه	دستور جلسه	مقرره	موضوع / پیشنهاد
			حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت (خصوصاً متن ماده (۹)) را تبیین نمایند به نحوی که حقوق و تکالیف طرفین رعایت گردد و در همین راستا آیین نامه اجرایی در قانون پیش بینی گردد.	
۲۹	شصت و هشتمین ۱۳۹۷/۸/۲۸	بررسی پیشنهادات بخش خصوصی در مورد «اصلاح روش تعدیل نرخ خرید تضمینی برق تجدیدپذیر» موضوع ماده (۳) آیین نامه اجرایی ماده (۶۱) قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی (مصوبه شماره ۱۵۳۴۴۰/ت ۵۲۳۷۵ مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۱۴ هیئت وزیران)	مقرر گردید، پیشنهادات دبیرخانه مبنی بر اصلاح ماده (۳) آیین نامه اجرایی ماده (۶۱) قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی موضوع مصوبه شماره ۱۵۳۴۴۰/ت ۵۲۳۷۵ مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۱۴ هیئت وزیران به شرح موارد ذیل، از طریق معاونت حقوقی ریاست جمهوری و در اجرای حکم تبصره «۳» ماده (۱۲) قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور، به کمیسیون امور زیربنایی، صنعت و محیط زیست هیئت دولت ابلاغ گردد. [و کارگروهی متشکل از نمایندگان] سازمان برنامه و بودجه کشور، ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز، اتاق های بازرگانی، اصناف و تعاون [و...] برگزار گردد و موضوعات ذیل مورد بررسی قرار گیرد: ۱. اصلاح زمان شروع تعدیل مندرج در مخرج کسره های فرمول ضریب تعدیل: از زمان «شروع بهره برداری» به «زمان عقد قرارداد»... ۳. الحاق یک تبصره ذیل ماده (۳) به شرح ذیل: تبصره - نرخ رسمی تسعیر ارز در فرمول فوق، برای پروژه های با سرمایه گذاری داخلی، پروژه های با تسهیلات ریالی و ارزی از محل صندوق توسعه ملی، پروژه های با سرمایه گذاری خارجی دارای مجوز سرمایه گذاری خارجی (FIPPA)، پروژه های با تأمین ارز فایننس خودگردان و فایننس غیر خودگردان و هر نوع دیگر از تأمین مالی، نرخ ارز رسمی اعلامی توسط بانک مرکزی در آخرین مقرر مقرر جاری می باشد و در صورت تغییر قوانین و مقررات، در اجرای حکم ماده (۱۲) قانون تشویق و حمایت از سرمایه گذاری خارجی مصوب ۱۳۸۰، نرخ رسمی تسعیر ارز باید توسط بانک مرکزی تعیین و جهت درج در فرمول مذکور به سازمان انرژی های تجدیدپذیر و بهره وری انرژی برق (ساتبا) ابلاغ می گردد.	- تسهیل سرمایه گذاری - تأمین مالی
۳۰	شصت و هشتمین ۱۳۹۷/۸/۲۸ [خارج از دستور]	پیگیری اجرای مصوبه شصت و سومین نشست کمیته مورخ ۹۷/۵/۲۹ در خصوص «بررسی اعتراضات فعالان بخش خصوصی نسبت به نحوه تخصیص بودجه خرید برق تجدیدپذیر، توسط سازمان برنامه و بودجه به سازمان انرژی های تجدیدپذیر و بهره وری انرژی برق (ساتبا)»	مقرر گردید، طرح مصوبه شصت و سومین نشست کمیته مورخ ۱۳۹۷/۵/۲۹ به شرح: «اختصاصی شدن درآمد سازمان انرژی های تجدیدپذیر و بهره وری انرژی برق (ساتبا) یا صد درصد تخصیص یافته شدن منابع عوارض برق و معافیت از کلیه کسورات تحت هر بند و تبصره و قانون مؤخر و مقدم دیگر، جهت درج در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ از سوی سازمان برنامه و بودجه» از طریق معاونت حقوقی ریاست جمهوری پیگیری شود و ضمناً به عنوان مصوبه کمیته ماده (۱۲) از سوی آن معاونت در لایحه پیشنهادی دولت مطرح گردد.	- تسهیل سرمایه گذاری - تأمین مالی - پیشنهاد تصویب قانون

ردیف	شماره و تاریخ جلسه	دستور جلسه	مقرره	موضوع / پیشنهاد
۳۱	شصت و هفتمین ۱۳۹۷/۹/۲۶	بررسی مراتب اعتراض به فرایند بازسازی و احیای اراضی تخریب شده در عملیات اکتشاف، استخراج و بهره‌برداری معادن	مقرر گردید: جلسه‌ای ظرف یک هفته به میزبانی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی درخصوص اصلاح ماده (۱۷) قانون اصلاح قانون معادن... تشکیل و پیشنهادات مطروحه بررسی گردد.	سایر - پیشنهاد اصلاح قانون
۳۲	شصت و هفتمین ۱۳۹۷/۹/۲۶	بررسی پیشنهاد اصلاح ترکیب و وظایف شورای معادن استانی	مقرر گردید: جلسه‌ای ظرف یک هفته به میزبانی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی درخصوص اصلاح ماده (۴۳) قانون برنامه پنج ساله ششم توسعه... تشکیل و پیشنهادات مطروحه بررسی گردد.	سایر - پیشنهاد اصلاح قانون
۳۳	شصت و هشتمین ۱۳۹۷/۱۲/۲۰	ارائه گزارش [اتاق] تبریز درخصوص بررسی راهکارهای موجود برای بهبود رتبه‌بندی ایران در شاخص اخذ مجوزهای ساخت و ساز بانک جهانی	مقرر گردید: نماینده محترم قوه مجریه در کمیته ماده (۱۲) (معاونت حقوقی ریاست جمهوری) در جهت ارتقای رتبه ایران در شاخص مجوزهای ساخت و ساز بانک جهانی، اقدامات ذیل را مبذول نمایند: ۱. امکان دسترسی به کلیه قوانین، مقررات و فرایندها و الزاماتی که سازنده برای اخذ دستور نقشه، مجوز و پایان کار، نیاز دارد، به صورت فیزیکی و الکترونیکی حداقل به زبان فارسی و انگلیسی در اسرع وقت فراهم گردد. (اجرای کامل بند «ت» ماده (۳) تصویبنامه هیئت وزیران به شماره ۱۳۱۱۰/ت ۵۳۰۷۹ هـ مورخ ۹۶/۳/۱) ۲. جهت حذف مرحله دریافت تأیید ایمنی آتش‌نشانی از سازمان آتش‌نشانی، با سازمان نظام مهندسی به منظور آموزش مهندسين ناظر (انجام تأیید ایمنی آتش‌نشانی توسط مهندسين ناظر) مکاتبه صورت گیرد. ۳. با شرکت آب و فاضلاب به منظور کاهش زمان لازم برای اخذ انشعاب آب و فاضلاب مکاتبه گردد. ۴. درخصوص کاهش مراحل بازدید با وزارت راه و شهرسازی و سازمان نظام مهندسی مکاتبه شود...	مجوزها پیشنهاد اجرای تصویبنامه
۳۴	شصت و هشتمین ۱۳۹۷/۱۲/۲۰	بررسی طولانی شدن فرایند صدور پروانه‌های ساختمانی ناشی از اجرای آیین‌نامه قانون «اصلاح لایحه قانون حفظ و گسترش فضای سبز در شهرها مصوب ۱۳۵۹ شورای انقلاب» مصوب ۱۳۸۸	مقرر گردید: دبیرخانه کمیته ماده (۱۲)، طی نامه‌ای درخصوص ابهامات موجود در قانون حفظ و گسترش فضای سبز، آیین‌نامه اجرایی ماده یک آن و رویه اجرایی این قانون و آیین‌نامه مذکور، از شورای عالی استان‌ها استعلام نماید و چنانچه پس از پاسخ شورای عالی استان‌ها، اقناع صورت نگیرد، موضوع از طریق معاونت محترم حقوقی ریاست جمهوری در هیئت مرکزی حل اختلافات شورای اسلامی کشور، رسیدگی و پیگیری گردد.	مجوزها اعتراض به کیفیت اجرای آیین‌نامه
۱۳۹۸				
۳۵	شصت و نهمین ۱۳۹۸/۲/۹	پیگیری اجرای مصوبه شصت و پنجمین نشست کمیته ماده (۱۲) مورخ ۹۷/۷/۳۰ درخصوص اعتراضات جایگاه‌داران عرضه	مقرر گردید: - کارگروهی در معاونت حقوقی ریاست جمهوری... تشکیل گردد و موارد ذیل مورد بررسی و تصمیم‌گیری قرار گیرد و نتیجه آن در جلسه آتی کمیته ارائه گردد:	سایر اعتراض به کیفیت اجرای

ردیف	شماره و تاریخ جلسه	دستور جلسه	مقرره	موضوع / پیشنهاد
		فراورده‌های نفتی نسبت به: - اندک بودن میزان کارمزد ارائه خدمات و تفاوت آن در حامل‌های مختلف - تفاوت میزان کارمزد جایگاه‌های معمولی و جایگاه‌های طرح برند - فرایند تحویل فراورده به جایگاه‌ها	۱. میزان تعدیل کارمزد سال‌های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ ۲. نحوه اجرای قانون بودجه ۱۳۹۸ مبنی بر اجرای نظام حق‌العمل به‌جای پرداخت کارمزد ۳. نحوه تحویل فراورده به جایگاه - همچنین درخصوص بند «۳» مقرر شد «گزارش پیشنهادی روش بهینه تحویل فراورده به جایگاه مبتنی بر ویژگی‌های محصول (حجم و حرارت در زمان تحویل)» توسط تشکلهای ذی‌ربط تهیه و از طریق دبیرخانه کمیته ماده (۱۲) به معاونت حقوقی ارائه گردد.	قانون
۳۶	شصت و نهمین ۱۳۹۸/۲/۹	گزارش عملکرد کمیته موضوع ماده (۱۲) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور سال ۱۳۹۷	... تصمیم‌گیری به شرح ذیل صورت پذیرفت: - در مورد بررسی مراتب پیشنهاد احیای شورای عالی تأمین اجتماعی مقرر شد معاونت حقوقی ریاست جمهوری لایحه احیای شورای عالی تأمین اجتماعی را به هیئت وزیران تقدیم نماید تا پس از تصویب هیئت وزیران به مجلس جهت تصویب ارسال گردد. - در مورد بررسی مراتب اعتراض به مشکلات ناشی از اجرای ماده (۶۴) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۹۴ مقرر شد نظر معاونت حقوقی ریاست جمهوری پس از برگزاری نشست آن معاونت و قائم‌مقام دبیر کمیته ماده (۱۲) و بررسی مجدد موضوع، اعلام گردد. همچنین درخصوص سایر مصوبات درحال پیگیری کمیته ماده (۱۲) مقرر گردید این مصوبات در جلسات آتی کمیته، به‌عنوان پیش از دستور مجدداً مطرح شوند تا در صورت لزوم در مورد آنها، تصمیم مقتضی اتخاذ گردد.	تأمین مالی پیشنهاد تصویب قانون
۳۷	شصت و نهمین ۱۳۹۸/۲/۹ [خارج از دستور]	بررسی و ارزیابی اجرای مواد (۲)، (۳) و (۲۴) قانون بهبود مستمر [محیط] کسب و کار	مقرر گردید: - معاونت حقوقی ریاست جمهوری طی بخشنامه‌ای به معاونت‌های تابعه خود اعلام نماید که در تدوین و اصلاح قوانین و مقررات دولت و دستگاه‌های اجرایی، کنترل‌های لازم را به‌منظور رعایت مواد (۲) و (۳) قانون بهبود مستمر [محیط] کسب و کار... به‌عمل آورند. - در راستای تحقق بند «۱» مقرر شد اتاق بازرگانی ایران، اتاق تعاون ایران و اتاق اصناف کشور، لیست تشکلهای خود را به معاونت حقوقی ریاست جمهوری ارسال نمایند. - اتاق‌ها در صورت عدم اخذ نظر از تشکلهای بخش خصوصی در اصلاح و تدوین قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ازسوی دولت و دستگاه‌های اجرایی، سریعاً این امر را به معاونت حقوقی ریاست جمهوری جهت پیگیری اعلام نمایند.	مشارکت بخش خصوصی در مقرراتگذاری - پیگیری اجرای قانون

ردیف	شماره و تاریخ جلسه	دستور جلسه	مقرره	موضوع / پیشنهاد
۳۸	شصت و نهمین ۱۳۹۸/۲/۹ [خارج از دستور]	نحوه اجرای تبصره «۴» ذیل بند «الف» و تبصره «۳» ذیل بند «ب» ماده (۱۲) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور در خصوص «نحوه ارسال مصوبات به هیئت وزیران»	مقرر گردید: ۱. مصوبات کمیته ماده (۱۲) که نیازمند تصمیم‌گیری هیئت وزیران است از سوی معاونت حقوقی ریاست جمهوری به دفتر هیئت دولت ارسال شود و مورد پیگیری قرار گیرد. ۲. معاونت حقوقی ریاست جمهوری پیشنهاد اصلاح آیین‌نامه داخلی هیئت دولت و الحاق یک بند در خصوص نحوه رسیدگی و تصمیم‌گیری در خصوص مصوبات کمیته ماده (۱۲) و شورای گفتگو را به دفتر هیئت دولت ارسال و پیگیری نماید.	مشارکت بخش خصوصی در مقرراتگذاری پیگیری اجرای قانون
۳۹	هفتادمین ۱۳۹۸/۴/۳۱	بررسی مراتب پیشنهاد «اصلاح مبدا محاسبه مهلت ارائه اسناد حمل از سوی واردکنندگان کالا به بانک عامل در واردات کالا از طریق حواله ارزی»	مقرر گردید دبیرخانه کمیته ماده (۱۲) پیشنهاداتی را به شرح ذیل به بانک مرکزی ارسال نماید تا بانک مرکزی با بررسی آنها، نتیجه نهایی را جهت تصمیم‌گیری به کمیته ماده (۱۲) منعکس نماید: ۱. مبدأ محاسبه مهلت ۶ ماه ارائه اسناد حمل از سوی واردکنندگان کالا به بانک عامل در واردات کالا از طریق حواله ارزی، به تاریخ سوئیفت پرداخت یا حواله به حساب ذی‌نفع اصلاح گردد؛ لکن مهلت ارائه این اسناد، کمتر از ۶ ماه تعیین شود. (موضوع بند «۳» بخشنامه شرایط تأمین اعتبارات یوزانس و ریفاینانس و مهلت ارائه حواله‌های ارزی اسفند ۱۳۹۷ صادره از سوی بانک مرکزی) ۲. مهلت ارائه اسناد حمل ۶ ماه از تاریخ صدور حواله ارزی، بدون تغییر باقی بماند، لکن به بانک‌ها این اختیار داده شود که چنانچه واردکننده دلایل قابل قبولی به بانک ابراز نماید که عدم ارائه این اسناد، خارج از اراده و اختیار او بوده است، با تأیید بانک، مهلت افزایش یابد.	تجارت خارجی / گمرک پیشنهاد اصلاح بخشنامه
۴۰	هفتادمین ۱۳۹۸/۴/۳۱	پیگیری مصوبات کمیته ماده (۱۲) مورخ ۹۵/۸/۱۷ و ۹۶/۴/۱۲ در خصوص برخورداری شهرک صنعتی اشتهارد از معافیت ماده (۱۳۲) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۹۴	مقرر گردید: ۱. از آنجایی که ماده (۵) آیین‌نامه بند «د» ماده (۱۳۲) قانون مالیات‌های مستقیم که اشعار دارد «واحد‌های تولیدی و معدنی که قبل از ابلاغ آیین‌نامه مجوزهای لازم معتبر برای سرمایه‌گذاری را دریافت کرده‌اند، همچنان مشمول معافیت مالیاتی موضوع بند «د» ماده (۱۳۲) اصلاحی ق.م.م می‌باشند.» مبهم و گنگ است، لذا معاونت حقوقی ریاست جمهوری، عبارت «مجوزهای لازم معتبر برای سرمایه‌گذاری» را تفسیر و ارتباط آن با صدر ماده (۱۳۲) ق.م.م را مشخص نماید. ۲. هیئت وزیران با اصلاح بند «الف» ماده (۱) آیین‌نامه بند «د» ماده (۱۳۲) قانون مالیات‌های مستقیم، شهرک صنعتی اشتهارد را در کنار استان‌های قم و سمنان به استثنائات اضافه نماید و با هیئت وزیران در خصوص شهرک صنعتی اشتهارد، مصوبه‌ای را صادر و به لحاظ مالیاتی، این شهرک را خارج از شعاع ۱۲۰ کیلومتری تهران محسوب نماید. ۳. هیئت وزیران با اصلاح بند «الف» ماده (۱) آیین‌نامه بند «د» ماده (۱۳۲) قانون مالیات‌های مستقیم، استان البرز را در کنار استان‌های قم و سمنان به استثنائات اضافه نماید.	مالیات پیشنهاد اصلاح آیین‌نامه

ردیف	شماره و تاریخ جلسه	دستور جلسه	مقرر	موضوع / پیشنهاد
۴۱	هفتادویکمین ۱۳۹۸/۵/۲۸	بررسی مشکل مالیات مستقیم پروژه‌های عمرانی مشارکتی حوزه صنعت احداث تحت عنوان اخذ مالیات از سود مورد انتظار سرمایه‌گذار شرکت‌های موضوع قانون احداث پروژه‌های عمرانی بخش راه و ترابری از طریق مشارکت بانک‌ها و سایر منابع پولی و مالی کشور مصوب ۱۳۶۶	مقرر گردید: ۱. فعالان بخش خصوصی در حوزه پروژه‌های عمرانی مشارکتی صنعت احداث، در صورت وجود برخورد سلیقه‌ای و تفاسیر متفاوت از سوی ادارات مالیاتی و ممیزان مالیاتی در اجرای مصوبه هیئت وزیران به شماره ۱۴۷۹۹۷/ت ۵۴۲۷۷ هـ مورخ ۹۶/۱۱/۲۱ و دستورالعمل آن به شماره ۱۸۹۷۶۴ مورخ ۹۷/۹/۱ (با موضوع هزینه‌های قابل قبول مالیاتی)، این امر را به معاونت حقوقی ریاست‌جمهوری و یا سازمان امور مالیاتی جهت رسیدگی و حل اختلاف منعکس نمایند. ۲. سازمان امور مالیاتی طی استعلامی میزان درآمد دولت از دریافت مالیات بر درآمد یا سود سرمایه‌گذار موضوع قانون احداث پروژه‌های عمرانی بخش راه و ترابری از طریق مشارکت بانک‌ها و سایر منابع پولی و مالی کشور مصوب ۱۳۶۶ و همچنین ارزیابی از دریافت اوراق (ازجمله اوراق تسویه خزانه و اسناد خزانه) از شرکت‌های موضوع این قانون را به معاونت حقوقی ریاست‌جمهوری و دبیرخانه کمیته ماده (۱۲) منعکس نماید. پس از آن معاونت حقوقی ریاست‌جمهوری پیشنهاد «هیئت وزیران شرکت‌هایی که به‌منظور ایجاد زیربنای عمرانی در قالب مشارکت بخش عمومی و خصوصی توسط بخش غیردولتی تأسیس می‌گردند، مشمول ماده (۱۳۸) مکرر قانون مالیات‌های مستقیم نماید» را بر بودجه کشور بررسی نموده و موضوع را در هیئت وزیران مطرح و پیگیری نماید.	- مالیات - تسهیل سرمایه‌گذاری
۴۲	هفتادویکمین ۱۳۹۸/۵/۲۸	بررسی مشکل دریافت مالیات بر ارزش‌افزوده از سرمایه‌گذاری و سود حاصل از آن در پروژه‌های عمرانی مشارکتی حوزه صنعت احداث	از آنجایی که سرمایه‌گذاری و سودهای حاصل از آن اساساً از شمول مالیات بر ارزش‌افزوده خارج هستند، به جهت جلوگیری از برخورد سلیقه‌ای ممیزان مالیاتی، سازمان امور مالیاتی این امر را طی بخشنامه‌ای مورد تأکید و ابلاغ قرار دهد و نتیجه اقدام صورت گرفته را به دبیرخانه کمیته ماده (۱۲) منعکس نماید.	- مالیات - تسهیل سرمایه‌گذاری پیشنهاد تصویب بخشنامه
۴۳	هفتادودومین ۱۳۹۸/۶/۲۵	بررسی مراتب اعتراض به افزایش عوارض ۲۵ درصدی برای صادرات مواد معدنی	مقرر گردید: جلسه‌ای به میزبانی دبیرخانه کمیته ماده (۱۲) با حضور معاونت معدنی وزارت صنعت... و فعالین حوزه معدن تشکیل و پس از بررسی کارشناسی، نتیجه جلسه به کمیته مربوطه اعلام گردد.	تجارت خارجی / گمرک ---
۴۴	هفتادوسومین ۱۳۹۸/۸/۲۰	بررسی مشکلات و ایرادات مصوبه هیئت وزیران درخصوص فرایند استخراج (ماینینگ) فراورده‌های پردازشی رمزنگاری شده (رمزارز) با موضوع تأمین برق و سوخت مورد نیاز صنعت ماینینگ	۱. مقرر گردید وزارت نیرو ظرف مدت یک‌ماه، با برگزاری نشست تخصصی با حضور دبیرخانه کمیته ماده (۱۲) و انجمن‌های فعال در حوزه نیروگاه‌ها و ماینینگ، میزان برق مورد نیاز صنعت ماینینگ و توان تولید نیروگاه‌ها اعم از حرارتی و تجدیدپذیر را به‌طور دقیق محاسبه و در جلسات آتی کمیته ماده (۱۲) جهت تصمیم‌گیری نهایی اعضای محترم کمیته، اعلام نماید. ۲. وزارت نفت ظرف مدت یک‌ماه گزارش کارشناسی در مورد میزان گاز مازاد موجود و امکان فروش آن براساس تعرفه متعادل‌تر به تولیدکنندگان برق (نیروگاه‌های حرارتی) تهیه و به کمیته ماده (۱۲) ارسال نماید.	تأمین انرژی ---

چنان‌که در مفاد متعددی از دستورجلسات، مقررہ‌ها و خروجی‌های کمیته از سال ۱۳۹۶ تا آبان‌ماه ۱۳۹۸ برمی‌آید، معاونت حقوقی ریاست‌جمهوری، نقش پررنگ و برجسته‌ای در کمیته ماده (۱۲) ایفا می‌کند. درواقع، هماهنگی و پیگیری موارد متعددی از دستگاه‌های دولتی، برعهده نهاد مذکور قرار گرفته است.^۱ البته در موارد بسیاری نیز معاونت حقوقی ریاست‌جمهوری ملزم به انجام برخی تکالیف شده است. یکی از پیش‌فرض‌هایی اصلی که در گزارش‌های ارزیابی عملکرد شورای گفتگو نیز به آن تصریح شد، اختیارات کافی نهادهای دولتی - ازجمله معاونت حقوقی ریاست‌جمهوری - برای اتخاذ تصمیمات و انجام اقداماتی است که طبق مصوبه شورای گفتگو و کمیته ماده (۱۲) برعهده می‌گیرند. بر این اساس می‌توان گفت معاونت حقوقی ریاست‌جمهوری می‌توانست به ابتکار خود و بدون نیاز به مصوبات کمیته ماده (۱۲)، معضلات مربوط به قوانین و مقررات را از اتاق‌ها، به‌عنوان نمایندگان بخش خصوصی، دریافت کرده و اقدامات مقتضی را، از قبیل تهیه پیش‌نویس لایحه یا انعکاس مسائل به دستگاه‌های مربوط دولتی یا هیئت وزیران، انجام دهد. در قسمت پایانی گزارش، توضیحات بیشتری در این خصوص ارائه خواهد شد.

در جدول ۲ و نمودار ۱، تعداد و درصد طرح هر یک از موضوعات در کمیته ماده (۱۲) با استفاده از نکات مندرج در جدول ۱ نشان داده شده است.

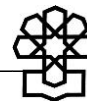
جدول ۲. تعداد و درصد موضوعات مورد بحث در کمیته موضوع ماده (۱۲) از سال ۱۳۹۶

ردیف	موضوع	تعداد	درصد
۱	تسهیل سرمایه‌گذاری	۱۵	۲۸
۲	سایر	۱۰	۱۹
۳	مالیات	۷	۱۳
۴	تأمین مالی	۷	۱۳
۵	تأمین انرژی	۵	۹
۶	تجارت خارجی / گمرک	۳	۶
۷	مجوزها	۳	۶
۸	مشارکت بخش خصوصی در مقرراتگذاری	۳	۶
مجموع		۵۳	۱۰۰

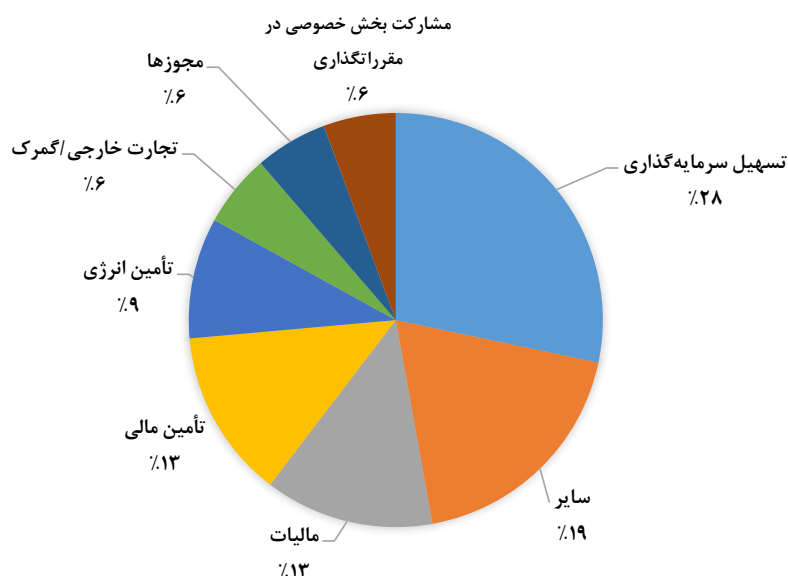
مأخذ: یافته‌های تحقیق.

توضیح: اعداد گرد شده‌اند.

۱. ر.ک.: به ردیف‌های ۱۳، ۱۵، ۱۷، ۱۹، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۴۰، ۴۱، ۴۳ جدول ۱ گزارش حاضر.

نمودار ۱. تعداد و درصد موضوعات مورد بحث در کمیته موضوع ماده (۱۲) از سال ۱۳۹۶

چنان‌که در جدول ۲ و نمودار ۱ آمده است، پرتعدادترین موضوع مطرح شده در کمیته ماده (۱۲)، مسائل مربوط به تسهیل سرمایه‌گذاری است. به نظر می‌رسد با توجه به مباحث مطرح شده در کمیته، طرح مسائل مربوط به تسهیل سرمایه‌گذاری در شورای گفتگو مناسب‌تر باشد. نگاهی به وظایف و اختیارات شورای گفتگو و ترکیب شورای مذکور، می‌تواند دلیلی بر این ادعا باشد. چنان‌که توضیح داده شد، طرح مباحث کلی و بی‌ارتباط به قوانین و مقررات در کمیته ماده (۱۲)، کمیته مذکور را از انجام وظیفه تخصصی‌اش باز می‌دارد؛ ازسوی دیگر، شورای گفتگو نیز طبق وظایف و اختیارات مندرج از ماده (۱۱) «قانون بهبود محیط کسب‌وکار»، نباید به مسائل مقرراتی ورود کند، بلکه باید نظرات و خواسته‌های بخش خصوصی را به استماع نمایندگان نهادهای حکومتی برساند و به‌ویژه رسانه‌ها را در جریان نتایج حاصله بگذارد.

در جدول ۳ و نمودار ۲، پیشنهاد‌های مطرح شده در کمیته ماده (۱۲) درخصوص قوانین و مقررات با توجه به داده‌های مندرج در جدول ۱، در چهارده نوع دسته‌بندی شده و تعداد هر یک قید شده است.

جدول ۳. انواع پیشنهادهای مطرح شده در خصوص قوانین و مقررات

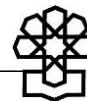
در کمیته موضوع ماده (۱۲) از سال ۱۳۹۶

ردیف	نوع پیشنهاد	تعداد	درصد
۱	پیشنهاد اصلاح آیین نامه	۱۰	۲۲
۲	پیشنهاد اصلاح قانون	۹	۲۰
۳	پیشنهاد تصویب قانون	۵	۱۱
۴	پیگیری اجرای قانون	۴	۹
۵	پیشنهاد اصلاح بخشنامه	۳	۷
۶	پیشنهاد اصلاح مقرر [*]	۳	۷
۷	پیشنهاد تصویب بخشنامه	۳	۷
۸	اعتراض به کیفیت اجرای قانون	۲	۵
۹	پیشنهاد تصویب تصویب نامه	۱	۲
۱۰	پیشنهاد اجرای تصویب نامه	۱	۲
۱۱	پیشنهاد تصویب دستورالعمل	۱	۲
۱۲	پیشنهاد اصلاح دستورالعمل	۱	۲
۱۳	پیشنهاد لغو بخشنامه	۱	۲
۱۴	اعتراض به کیفیت اجرای آیین نامه	۱	۲
مجموع		۴۵	۱۰۰

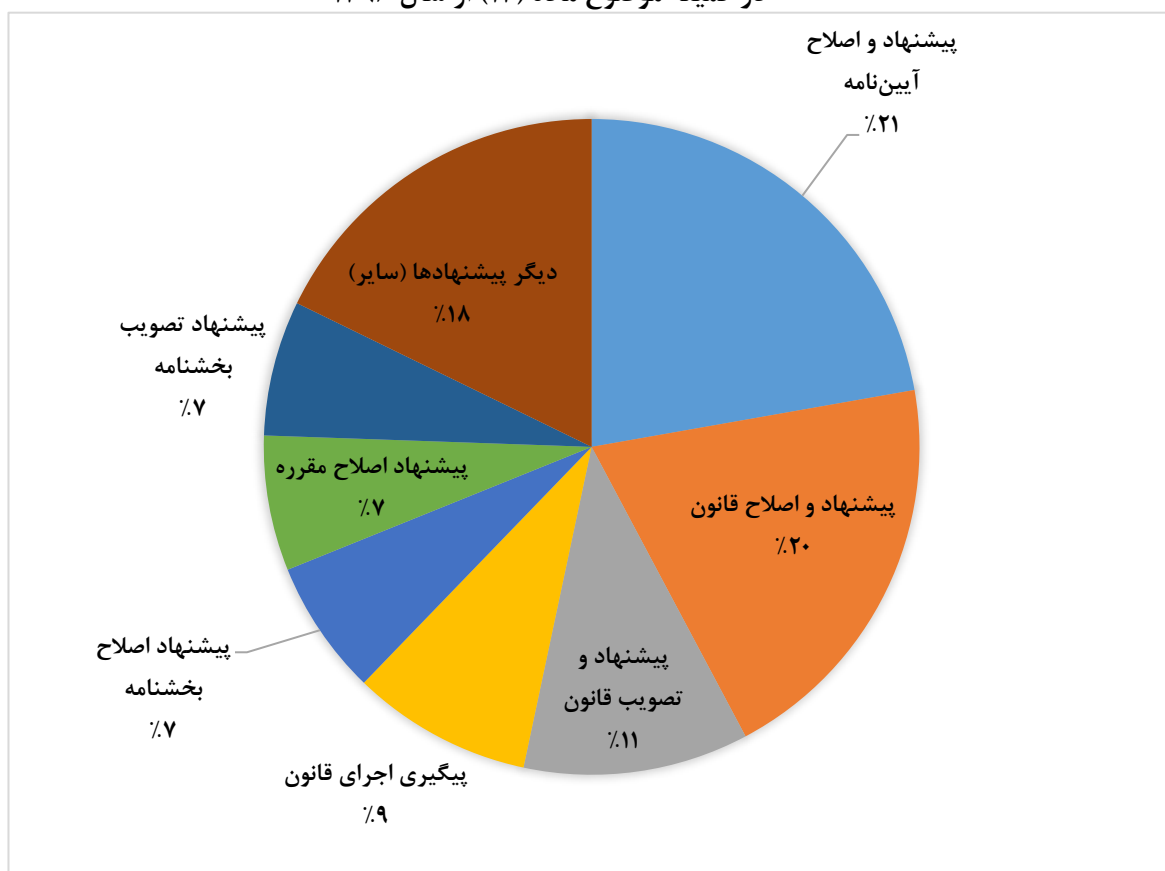
مأخذ: یافته‌های تحقیق.

توضیح: اعداد گرد شده‌اند.

* منظور از «مقرر» در اینجا، اسنادی به غیر از قانون، آیین نامه، بخشنامه و دستورالعمل است. در جدول ۳، مقرره‌ها به این شرح هستند: ۱. قراردادهای خرید تضمینی برق (PPA)، دستورات منتهی به قطع گاز در نیروگاه‌های مقیاس کوچک (DG)؛ ۲. قراردادهای منعقد شده میان شرکت‌های ارائه دهنده این خدمات و مشترکین بخش‌های صنعتی، کشاورزی و خدماتی در اجرای حکم ماده (۲۵) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار در خصوص نحوه اعمال وجه التزام و جبران خسارات ناشی از قطع خدمات گاز، برق و مخابرات.

نمودار ۲. انواع پیشنهادهای مطرح شده در خصوص قوانین و مقررات
در کمیته موضوع ماده (۱۲) از سال ۱۳۹۶

در ادامه گزارش، نکاتی راجع به جدول ۳ و نمودار ۲ مطرح خواهد شد.

۴. ارزیابی عملکرد کمیته موضوع ماده (۱۲)

در این بخش، ابتدا قوانین و مقررات موضوع بررسی کمیته ماده (۱۲) فهرست شده‌اند. سپس مقایسه‌ای بین عملکرد کمیته ماده (۱۲) و شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی در خصوص قوانین و مقررات صورت گرفته است. قسمت پایانی نیز به بررسی اثربخشی مصوبات کمیته ماده (۱۲) اختصاص داده شده است.

۴-۱. قوانین و مقررات موضوع بررسی کمیته ماده (۱۲)

در این قسمت، به مفاد قوانین و مقرراتی اشاره خواهد شد که از سال ۱۳۹۶ (جلسه چهل و نهم) تا پایان آبان ۱۳۹۸ (جلسه هفتاد و سوم) در کمیته ماده (۱۲) مورد بحث و بررسی قرار گرفتند. درواقع، فهرست قوانین و مقرراتی که در ادامه خواهد آمد، نشان می‌دهد کدام یک از قوانین و مقررات از نظر بخش خصوصی و تعاونی، حاوی مفادی مخل یا مزاحم کسب و کارها بوده است.

۱-۴. قوانین

قوانین مورد بحث و بررسی در کمیته ماده (۱۲)، به دو دسته قابل تقسیم هستند؛ نخست، مواردی که مفاد یک قانون به‌طور مستقیم موضوع بررسی کمیته ماده (۱۲) قرار گرفته است و دوم، مواردی که مباحث مطرح شده به‌طور غیرمستقیم به یک قانون مرتبط است. مفاد قانونی مطرح شده در کمیته ماده (۱۲) به این شرح است:

۱. بند «غ» ماده (۱۱۹) «قانون امور گمرکی» (مصوب ۱۳۹۰/۷/۲۲)^۱
۲. تبصره «۱۴» «قانون بودجه سال ۱۳۹۷» (مصوب ۱۳۹۶/۱۲/۲۰)^۲
۳. ماده (۱۵۷) «قانون مالیات‌های مستقیم» (مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳)^۳
۴. مواد (۲)، (۳)، (۴)، (۵)، (۶) و (۲۵) «قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار» (مصوب ۱۳۹۰/۱۱/۱۶)^۴
۵. تبصره «۴» ذیل بند «الف»^۵ و تبصره «۳» ذیل بند «ب» ماده (۱۲)^۶ «قانون احکام دائمی

۱. ماده (۱۱۹) «قانون امور گمرکی» مقرر می‌دارد: «علاوه بر معافیت‌های مذکور در جدول تعرفه گمرکی ضمیمه آیین‌نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات و معافیت‌های دیگری که به موجب قوانین، تصویب‌نامه‌ها، موافقتنامه‌ها و قراردادهای مصوب مجلس شورای اسلامی برقرار شده است، موارد زیر نیز از پرداخت حقوق ورودی معاف می‌باشند:
... غ - واردات ماشین‌آلات خط تولید به تشخیص وزارت صنایع و معادن توسط واحدهای تولیدی، صنعتی و معدنی مجاز...».

۲. در تبصره «۱۴» «قانون بودجه سال ۱۳۹۷» مقرر شده است: «الف» در اجرای قانون هدفمندکردن پارانه‌ها مصوب ۱۳۸۷/۱۰/۱۵ و با هدف تحقق عدالت، کاهش فقر مطلق و توسعه بهداشت و سلامت مردم و همچنین معطوف نمودن پرداخت پارانه نقدی به خانوارهای نیازمند و در اجرای ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه کلیه درآمدهای هدفمندی پارانه‌ها مندرج در جدول ذیل به حساب سازمان هدفمندسازی پارانه‌ها نزد خزانه‌داری کل کشور واریز و پس از تخصیص سازمان برنامه و بودجه کشور، مطابق جدول ذیل هزینه می‌گردد.
دولت موظف است نسبت به حذف پارانه سه دهک بالای درآمدی به‌صورت تدریجی اقدام نماید.
در صورتی که خانوارها نسبت به حذف پارانه خود معترض باشند، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی موظف است حداکثر ظرف مدت یک ماه موضوع را بررسی و در صورت استحقاق، نسبت به برقراری پارانه آنها اقدام نماید.

۳. ماده (۱۵۷) «قانون مالیات‌های مستقیم» مقرر کرده است: «نسبت به مؤدیان مالیات بر درآمد که در موعد مقرر از تسلیم اظهارنامه منبع درآمد خودداری نموده‌اند یا اصولاً طبق مقررات این قانون مکلف به تسلیم اظهارنامه در سر رسید پرداخت مالیات نیستند مرور زمان مالیاتی پنج سال از تاریخ سر رسید پرداخت مالیات می‌باشد و پس از گذشتن پنج سال مذکور مالیات متعلق قابل مطالبه نخواهد بود، مگر اینکه ظرف این مدت درآمد مؤدی تعیین و برگ تشخیص مالیات صادر و حداکثر ظرف سه ماه پس از انقضای پنج سال مذکور برگ تشخیص صادره به مؤدی ابلاغ شود.

تبصره - در مواردی که مالیات به هر علت از غیرمؤدی مطالبه شده باشد، پس از تأیید مراتب از طرف هیئت حل اختلاف مالیاتی مطالبه مالیات از غیرمؤدی در هر مرحله‌ای که باشد کان لم‌یکن تلقی می‌گردد و در این صورت اداره امور مالیاتی مکلف است بدون رعایت مرور زمان موضوع این ماده ظرف یک سال از تاریخ صدور رأی هیئت مزبور، مالیات متعلق را از مؤدی واقعی مطالبه نماید و گرنه مشمول مرور زمان خواهد بود».

۴. در ماده (۲) «قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار» مقرر شده است: «دولت مکلف است در مراحل بررسی موضوعات مربوط به محیط کسب و کار برای اصلاح و تدوین مقررات و آیین‌نامه‌ها، نظر کتبی اتاق‌ها و آن دسته از تشکلهای ذریبطی که عضو اتاق‌ها نیستند، اعم از کارفرمایی و کارگری را درخواست و بررسی کند و هرگاه لازم دید آنان را به جلسات تصمیم‌گیری دعوت نماید...».

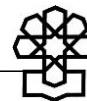
۵. براساس ماده (۲) «قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار»، «دستگاه‌های اجرایی مکلفند هنگام تدوین یا اصلاح مقررات، بخشنامه‌ها و رویه‌های اجرایی، نظر تشکلهای اقتصادی ذریبط را استعلام کنند و مورد توجه قرار دهند».

۶. در ماده (۲۴) «قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار» مقرر شده است: «دولت و دستگاه‌های اجرایی مکلفند به‌منظور شفاف‌سازی سیاست‌ها و برنامه‌های اقتصادی و ایجاد ثبات و امنیت اقتصادی و سرمایه‌گذاری، هرگونه تغییر سیاست‌ها، مقررات و رویه‌های اقتصادی را در زمان مقتضی قبل از اجرا، از طریق رسانه‌های گروهی به اطلاع عموم برسانند.
تبصره - هیئت وزیران پس از کسب نظر مشورتی شورای گفتگو، زمان موضوع این ماده را تعیین و اعلام می‌کند.
مواردی که محرمانه بودن آن اقتضا داشته باشد، با تشخیص بالاترین مقام دستگاه اجرایی، مستثناست».

۷. طبق ماده (۲۵) «قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار»، «در زمان کمبود برق، گاز یا خدمات مخابرات، واحدهای تولیدی صنعتی و کشاورزی نباید در اولویت قطع برق یا گاز یا خدمات مخابرات قرار داشته باشند و شرکت‌های عرضه‌کننده برق، گاز و خدمات مخابرات موظفند هنگام عقد قرارداد با واحدهای تولیدی اعم از صنعتی، کشاورزی و خدماتی، وجه التزام قطع برق یا گاز یا خدمات مخابرات را در متن قرارداد پیش‌بینی کنند. هرگاه دولت به‌دلیل کمبودهای مقطعی به شرکت‌های عرضه‌کننده برق یا گاز یا مخابرات دستور دهد موقتاً جریان برق یا گاز یا خدمات مخابراتی واحدهای تولیدی متعلق به شرکت‌های خصوصی و تعاونی را قطع کنند، موظف است نحوه جبران خسارت‌های وارده به این شرکت‌ها ناشی از تصمیم فوق را نیز تعیین و اعلام کند...».

۸. در تبصره «۴» ذیل بند «الف» «قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور» مقرر شده است: «مصوبات شورا حداکثر ظرف مدت سی روز در دستور کار هیئت دولت قرار می‌گیرد تا در جلسه هیئت دولت مطرح و نسبت به آن تصمیم‌گیری شود».

۹. طبق تبصره «۲» ذیل بند «ب» «قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور»، «مصوبات جلسات مذکور حداکثر ظرف مدت سی روز کاری در دستور کار هیئت وزیران قرار می‌گیرد».

برنامه‌های توسعه کشور» (مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۱۰)

توضیح: هر دو تبصره، مربوط به رویه‌های کمیته ماده (۱۲) هستند.

۶. «قانون احداث پروژه‌های عمرانی بخش راه و ترابری از طریق مشارکت بانک‌ها و سایر منابع پولی و مالی کشور» (مصوب ۱۳۶۶/۷/۲۴)

توضیح: آنچه در کمیته ماده (۱۲) مطرح شده است، بررسی مشکل مالیات مستقیم پروژه‌های عمرانی موضوع این قانون است.

۷. «قانون ثبت ارقام گیاهی و کنترل و گواهی بذر و نهال» (مصوب ۱۳۸۲/۴/۲۹)

توضیح: گرچه در عنوان دستور جلسه کمیته ماده (۱۲)، بررسی قانون مذکور آمده، اما به ذکر کلیاتی در جلسه اکتفا شده و در واقع، اعتراض به آیین‌نامه اجرایی قانون مذکور است.

۸. ماده (۳۲) «قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی» (مصوب ۱۳۸۹/۴/۲۳)^۱

توضیح: موضوع طرح شده در کمیته ماده (۱۲)، اجرای احکام قانونی موجود برای اجباری شدن بیمه کشاورزی است.

۲-۴. مقررات

فهرست مقررات بررسی شده در کمیته ماده (۱۲) به شرح زیر است:

۱. آیین‌نامه بند «ج» ماده (۱۲) قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۴

۲. آیین‌نامه رسیدگی به تخلفات توزیع و فروش فراورده‌های نفتی و سی‌ان‌جی (CNG) از قراردادهای مصوب ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز

۳. آیین‌نامه قانون «اصلاح لایحه قانون حفظ و گسترش فضای سبز در شهرها مصوب ۱۳۵۹ شورای انقلاب» مصوب ۱۳۸۸

۴. آیین‌نامه نحوه واگذاری دارایی‌های غیرضرور و اماکن رفاهی بانک‌ها مصوب ۱۳۸۶ (تصویب‌نامه هیئت وزیران)

۵. بخشنامه شماره ۹۱/۱۴۰/۱۳۹۷/۴۳۸/۹۰۰۰ مورخ ۱۳۹۷/۱/۸

۶. بند (۳) بخشنامه شرایط تأمین اعتبارات یوزانس و ریفاینانس و مهلت ارائه حواله‌های ارزی اسفند ۱۳۹۷ صادره از سوی بانک مرکزی

۱. طبق ماده (۳۲) «قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی»، «در اجرای ماده (۳۱) این قانون، وزارت جهاد کشاورزی مکلف است در قالب بودجه‌های سنواری و پارانه‌های مصوب در اختیار، به‌گونه‌ای برنامه‌ریزی کند که:

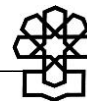
الف) از طریق پرداخت مستقیم به تولیدکنندگان با بهره‌وری بالا و دارای روند افزایشی در بهبود شاخص بهره‌وری، رعایت موارد زیست‌محیطی در تولید و همچنین تولید با کیفیت منطبق بر برنامه‌های الگوی کشت، پاداش بهره‌وری پرداخت نماید.

ب) در جهت رونق بازار بیمه و توسعه بیمه انکابی کشاورزی و افزایش نقش بخش غیردولتی در صنعت بیمه، نسبت به پرداخت یارانه حق بیمه به بیمه‌گران غیردولتی، که در راستای اجرای الگوهای بیمه‌ای مورد تأیید این وزارتخانه عمل می‌کنند، اقدام نماید.

ج) به منظور کاهش آثار زیانبار مخاطرات و بیماری‌های مشترک انسان و دام و تثبیت نوسانات درآمد تولیدکنندگان محصولات دامی و سایر محصولات هدفگذاری شده، نسبت به برقراری بیمه‌های تمام خطر اجباری اقدام نماید. محصولات هدفگذاری شده، توسط وزارت جهاد کشاورزی انتخاب و اعلام می‌گردد.

د) به منظور توسعه صادرات و استفاده از مزیت‌های نسبی بخش کشاورزی، نسبت به پرداخت یارانه صادرات برای محصولات صادراتی منطبق بر استانداردهای بازارهای هدف بخش کشاورزی اعم از کمک‌های بازاریابی، جایزه صادراتی، اعتبارات صادراتی، تضمین مخاطرات ناشی از صادرات، یارانه کمک‌های غذایی به کشورهای هدف، اقدام نماید...».

۷. بند «الف» ماده (۱) آیین‌نامه بند «د» ماده (۱۳۲) قانون مالیات‌های مستقیم
 ۸. بند «ت» ماده (۳) تصویب‌نامه هیئت وزیران به شماره ۲۳۱۱۰/ت ۵۳۰۷۹ هـ مورخ ۱۳۹۶/۳/۱
 ۹. بند «ج» بخشنامه شماره ۷۱۳۵/۱/۹۶ مورخ ۱۳۹۶/۳/۲۲ وزارت جهاد کشاورزی
 ۱۰. بند «ب» ماده (۴) آیین‌نامه اجرایی قانون تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی
 ۱۱. بند «ج» تبصره «۱۳» قانون بودجه ۱۳۹۷ کل کشور
 ۱۲. تصویب‌نامه شماره ۲۰۳۳۴/ت ۵۰۵۰۱ هـ هیئت وزیران مورخ ۱۳۹۵/۲/۲۲
 ۱۳. دستورالعمل شماره ۲۰۰/۹۶/۵۳۰ مورخ ۱۳۹۶/۱۲/۲ سازمان امور مالیاتی
 ۱۴. ماده (۱۵) آیین‌نامه قانون تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی
 ۱۵. ماده (۳) آیین‌نامه اجرایی ماده (۶۱) قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی (مصوبه شماره ۱۵۳۴۴۰/ت ۵۲۳۷۵ مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۱۴ هیئت وزیران)
 ۱۶. ماده (۵) آیین‌نامه بند «د» ماده (۱۳۲) قانون مالیات‌های مستقیم
 ۱۷. ماده ۱۶ «آیین‌نامه اجرایی ماده (۳۳) اصلاحی قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور» مصوب ۱۳۹۴/۶/۲۲ هیئت وزیران
- بدین ترتیب، در بازه زمانی مورد بررسی، مجموعاً ۸ قانون و ۱۷ مقرر در کمیته موضوع ماده (۱۲) مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. از ۸ قانون بررسی‌شده، محتوای ۴ قانون، موضوع بحث بوده است و در مورد ۴ قانون دیگر، مسائلی مطرح شده که به‌طور غیرمستقیم مربوط به‌عنوان قانون ذکر شده بوده است (با عنوان «توضیح» در ذیل عناوین قانونی مشخص شده‌اند). این واقعیت نشانگر آن است که **برخلاف آنچه که در اظهارنظرها و سخنرانی‌ها و ... مکرراً گفته می‌شود، سهم «قانون» به‌عنوان یکی از مشکلات کسب‌وکارها و به‌عبارت دقیق‌تر، یکی از عوامل مخل کسب‌وکار، کمتر از آن چیزی است که تصور می‌شود؛ بلکه «مقررات»، از این حیث در مرتبه بالاتری قرار می‌گیرد.**
- ادعای مطرح شده بر این اساس قابل دفاع است که طبق قانون، خواسته‌ها و نظرات بخش خصوصی باید از طریق اتاق ایران و دبیرخانه آن دسته‌بندی و صورت‌بندی شده و در قالب گزارش‌های کارشناسی به کمیته ماده (۱۲) به‌منظور طرح و بررسی و «اتخاذ» «راهکار قانونی لازم» ارسال شوند. بدین ترتیب، دستور جلسات و تصمیمات کمیته ماده (۱۲)، نشانگر مسائلی است که از نظر کسب‌وکارها، به قوانین و مقررات باز می‌گردد و باید از طریق مسیر پیش‌بینی شده، به نمایندگان سه قوا منعکس شود.
- می‌توان حوزه «مقررات» مخل را به عملکرد مقامات اداری و به‌طور کلی، نظام بوروکراسی مربوط دانست. درواقع، گرچه زمانی که از «مقررات» سخن به میان می‌آید، مشخصه‌های نظام حقوقی و قانونی به ذهن متبادر می‌شود، اما از منظر دیگر، «مقررات»، نشئت‌گرفته از تدابیر و رویه‌های نظام بوروکراسی و اداری است و از این حیث، می‌توان «مقررات» را تجلی ظرفیت‌ها و استعدادهای نظام اداری تلقی کرد. بدین ترتیب، متداول بودن

عبارت «قوانین و مقررات» نباید ما را از این نکته غافل سازد که به رغم آنکه نظام حقوقی بر ساخته از این دو است، اما بین نظامات و الزامات «قانون» با «مقرره»، تفاوت‌هایی بنیادین وجود دارد؛ مهم‌ترین تفاوت، عبارتست از رابطه وثیق و همه‌جانبه «مقررات» با کیفیت اعمال اختیارات مقامات و دستگاه‌های اداری.

البته باید این ملاحظه را نیز مد نظر قرار داد که به هر حال، از حیث منشأ مقررات، بخش قابل توجهی از مقررات به پشتوانه قوانین تصویب می‌شوند و بدین ترتیب، «مقررات» مخل ممکن است نشئت گرفته از «قانون» مخل باشند. برای مثال، اجازه قانونگذار به قیمتگذاری دستوری و وضع مقرره به یک سازمان خاص، باعث مقرراتگذاری بعضاً مخل توسط سازمان مربوطه خواهد شد؛ در صورتی که اگر قانونگذار چنین مجوزی را در قانون مقرر نکرده بود، یا حدود و ثغور صلاحیت‌های اختیاری مقامات سازمان را در وضع مقرره به‌طور دقیق در قانون تبیین می‌کرد، فرصت تصویب مقررات دست‌وپاگیر و مخل برای سازمان فراهم نمی‌شد. به هر ترتیب، آنچه باید بر آن تأکید شود - صرف‌نظر از منشأ مقررات - نسبت بالاتر مخل بودن مقررات نسبت به قانون برای کسب‌وکارها و ارتباط این امر با بوروکراسی و نظام اجرایی - اداری است.

این گزاره که معضلات کسب‌وکارهای ما بیشتر به «مقررات» باز می‌گردد تا «قانون»، گزاره‌ای مبتنی بر عملکرد کمیته ماده (۱۲) است؛ اما یک سؤال مهم این است که آیا می‌توان مدعی بود «قانون»، همواره در خدمت کسب‌وکارها بوده و مانعی برای فعالیت‌های اقتصادی محسوب نمی‌شود؟ به بیان دیگر، می‌توان از این امر اطمینان داشت اگر قوانین طبق آنچه قانونگذار اراده کرده است، اجرا شوند، معضلات کسب‌وکارها حل خواهد شد؟ از سوی دیگر، حتی در صورت وجود معضلات و موانع، می‌توان با اصلاح قوانین موجود یا تصویب قوانین جدید، موانع بازدارنده و مخل را از محیط کسب‌وکار حذف کرد؟ پاسخ به سؤالات مطرح‌شده، مستلزم طرح مباحثی نظری است که نیازمند پژوهش‌هایی مستقل است. در اینجا صرفاً به طرح این نکته بسنده می‌شود که به‌نظر می‌رسد ضروری است در کارآمدی و اثربخشی ابزار قانون برای تمشیت امور - از جمله کسب‌وکار - بازاندیشی و تأمل دوباره صورت گیرد. به‌ویژه در نظام‌هایی مانند ایران، با انبوه قوانین موجود و رو به تزاید، این نکته باید به‌طور جدی مورد بررسی قرار گیرد که ابزار قانونی به چه میزان و تا چه حدی می‌تواند به‌عنوان ابزاری کارآمد در موضوع مورد بحث، به کار گرفته شود. آیا در کارآمدی و اثربخشی قانون اغراق نشده است؟ آیا زمان آن نرسیده است که قانونگذار تدابیری دیگری، غیر از قانونگذاری و افزودن به حجم انبوه قوانین موجود را برگزیند؟

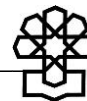
یکی از نتایج برآمده از پژوهش‌های متعدد آن است که نظام بوروکراسی به معنای ساختار نظام اداری و عملکرد نهادها و مقامات اداری است که به‌طور خاص توسط قوه مجریه اعمال می‌شود. بر این مبنا، باید برای رفع موانع کسب‌وکارها، به جای تمرکز بر قانون و مقرره، بر اصلاح نظام بوروکراسی متمرکز شد.^۱ کیفیت اجرای قانون و نظارت مؤثر بر عملکرد مقامات اداری در اجرای قوانین، در این مقوله جای می‌گیرد.

۱. برای مطالعه در این باره، برای نمونه، ر.ک.: سیداحسان خاندوزی و زهرا کاویانی، «کانال‌های تأثیر بوروکراسی بر عملکرد اقتصاد ایران»، مجلس و راهبرد، سال بیست‌وسوم، ش ۸۷، پاییز ۱۳۹۵، صص ۳۰-۳۱.

نکته دیگر اینکه اگر نهادی مانند کمیته ماده (۱۲) قادر به بررسی قوانین محل کسب‌وکار نشده و بررسی‌های آن محدود به «مقررات» بوده است، نمی‌تواند دلیلی قابل قبول برای ادعای محل نبودن قوانین برای کسب‌وکار باشد. توضیح اینکه شناسایی قوانین محل و مزاحم کسب‌وکار که گام نخست در حذف و لغو آنهاست، فرایندی بسیار پیچیده، زمانبر و مستلزم به‌کارگیری اصول، ضوابط و رویه‌هایی ویژه است. اساس شناسایی این‌گونه قوانین و همچنین مقررات، در دست داشتن ملاک‌ها و معیارهایی برای شناسایی چنین قوانین و مقرراتی است. درواقع، ملاک‌ها و معیارهای گفته شده، پیش‌نیاز تهیه گزارش‌های موضوع بند «ب» ماده (۱۲) «قانون احکام دائمی...» است. یکی از دلایل اصلی عدم تهیه گزارش‌های کارشناسی برای ارائه به کمیته ماده (۱۲) نیز نبود همین معیارهاست. عدم صورتبندی و نبود این ملاک‌ها، انجام فرایند شناسایی را با مانعی جدی مواجه کرده است؛ به‌ویژه با توجه به وضعیت خاص نظام حقوقی - تقنینی کشور ما که اولاً در نظام حقوقی، تدوین و تنقیح قوانین (کدیفیکاسیون) همچنان انجام نشده است؛ ثانیاً حجم قوانین مبتنی بر طرح‌های نمایندگان و همچنین مقررات مصوب نهادهای متعدد، بسیار زیاد است و ثالثاً هیچ‌گونه ارزیابی تأثیرات قانون و مقرر در هیچ‌یک از مراحل تقنینی، صورت نمی‌گیرد. در چنین شرایطی، شناسایی و تدوین ملاک‌ها و معیارهای قوانین و مقررات محل کسب‌وکار، می‌تواند به‌عنوان ابزاری برای انجام نظام‌مند و دقیق این فرایند مورد استفاده قرار گیرد.

۴-۲. مقایسه‌ای بین عملکرد کمیته ماده (۱۲) و شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی در خصوص قوانین و مقررات

وظیفه‌ای که برای کمیته ماده (۱۲) در قانون پیش‌بینی شده، بسیار شبیه یکی از وظایفی است که قانونگذار برای شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی در نظر گرفته شده است. به این ترتیب در بند «الف» ماده (۱۱) «قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار»، یکی از وظایف و اختیارات شورای گفتگو به این شرح مقرر شده است: «پیشنهاد اصلاح، حذف یا وضع مقررات یا رویه اجرایی در جهت بهبود محیط کسب‌وکار در ایران به مسئولان مربوطه براساس گزارش تهیه شده از سوی دبیرخانه این شورا». این درحالی است که وظیفه کمیته ماده (۱۲) نیز اتخاذ «راهکار قانونی لازم» درخصوص «گزارش‌ها» و «پیشنهادهای»ی است که توسط اتاق ایران درخصوص «شناسایی قوانین، مقررات و بخشنامه‌های محل تولید و سرمایه‌گذاری» و دیگر موضوعات مربوط به قوانین و مقررات محل کسب‌وکار، به کمیته ارائه می‌شود. علاوه بر این، در حکمی کاملاً مشابه درخصوص هر دو نهاد، در دستورکار قرار گرفتن مصوبات حداکثر ظرف سی روز در هیئت وزیران، مقرر شده است (تبصره «۴» صدر ماده (۱۱) قانون بهبود... و تبصره «۲» بند «ب» ماده (۱۲) قانون احکام دائمی...). پیش‌تر، در گزارشی عملکرد شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی درخصوص اجرای بند «الف»

ماده (۱۱) «قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار»، ارزیابی شد.^۱ نتیجه مطالعه انجام شده آن بود که مجموع دستاورد شورای گفتگو در پیشنهاد اصلاح، حذف یا وضع مقررات، صرفاً صدور یک مقررره و اصلاح دو مقررره از ابتدای تأسیس شورای گفتگو در سال ۱۳۹۰ تا نیمه سال ۱۳۹۸ بوده است. نکاتی

در مقایسه دو نهاد مذکور در ایفای کارکرد مورد بحث قابل توجه است:

۱. چنانکه در گزارش ارزیابی عملکرد شورای گفتگو درخصوص بند «الف» ماده (۱۱) تصریح شد، به نظر می‌رسد با توجه به احکام قانونی مربوط، مرجع به رسمیت شناخته شده توسط قانون برای مشارکت در «مقررات‌گذاری» و «مقررات‌زدایی»، کمیته موضوع ماده (۱۲) قانون احکام دائمی... است که باید بر مبنای «گزارش‌ها» و «پیشنهادهای»ی واصله از اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی، تکالیف لازم را در این خصوص به انجام رساند. یکی از دلایل عملکرد ناموفق شورای گفتگو درخصوص «پیشنهادهای اصلاح مقررات»، پرداختن شورای مذکور به وظیفه‌ای است که مختص به کمیته ماده (۱۲) محسوب می‌شود و در واقع برای انجام آن کارکرد، قانونگذار اقدام به تأسیس نهادی خاص کرده است. به نظر می‌رسد فلسفه تشکیل و کارویژه اصلی «شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی»، طبق بند «پ» ماده (۱۱) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، «ارائه خواسته‌ها، پیشنهادها و تذکرات متقابل مسئولان دستگاه‌های اجرایی و نمایندگان تشکلهای بخش‌های خصوصی و تعاونی و بحث و بررسی و اقناع و تفاهم درباره خواسته‌های مذکور» است. بدین ترتیب، وظیفه «پیشنهادهای اصلاح، حذف یا وضع مقررات یا رویه اجرایی» (مندرج در بند «الف» ماده (۱۱) قانون بهبود... کارکردی فرع بر کارکرد اصلی شورای گفتگو محسوب می‌شود و اشتغال شورای گفتگو به آن، سبب بازماندن از ایفای وظیفه اصلی آن شده است.

شایان ذکر است این تداخل صلاحیتی که به نظر می‌رسد به جای هم‌افزایی، به کاهش کارآمدی دو نهاد در ایفای کارکرد مشارکت در مقررات‌گذاری و مقررات‌زدایی انجامیده است، از نادیده گرفتن محتوای نظام حقوقی توسط قانونگذار نشئت گرفته است. در «قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور» در بهمن‌ماه ۱۳۹۵، هم حکم ناظر بر کمیته ماده (۱۲) در قانون برنامه پنجم توسعه دائمی شد و هم مفادی از قانون بهبود... ناظر بر شورای گفتگو اصلاح شد. بایسته بود در ماده (۱۲) قانون احکام دائمی...، وظیفه مقرر شده برای شورای گفتگو در بند «الف» ماده (۱۱) قانون بهبود... نیز اصلاح می‌شد.

۲. با توجه به اشتغال دو نهاد شورای گفتگو و کمیته ماده (۱۲) به موضوعی واحد، رابطه و نسبت میان آنها مبهم است. گرچه در تبصره «۲» بند «ب» ماده (۱۲) قانون احکام دائمی... تصریح شده است که کمیته باید «یک نسخه از همه گزارش‌های ارسالی» از سوی اتاق ایران را به شورای گفتگو نیز ارسال کند؛ اما این حکم، دست‌کم در رویه کمیته ماده (۱۲)، سبب ایجاد ارتباطی نظام‌مند بین دو نهاد نشده است؛ به‌ترتیبی که حتی در دستورجلسات و مقرره‌های کمیته ماده (۱۲) در بازه زمانی مورد بررسی،

۱. احمد مرکزالمیری، «ارزیابی عملکرد شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی»؛ ۲. پیشنهاد اصلاح، حذف یا وضع مقررات (موضوع بند «الف» ماده (۱۱) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار)، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، دفتر مطالعات اقتصادی، در دست انتشار.

صرفاً یک مورد اشاره به شورای گفتگو مشاهده می‌شود.^۱

این درحالی که طبق قانون، دبیرخانه هر دو نهاد، در اتاق ایران قرار دارد و منبع و منشأ تصمیمات هر دو نهاد، گزارش‌های تهیه شده توسط اتاق است. بر این مبنا بود که در گزارش پیشین راجع به کمیته ماده (۷۶) قانون برنامه پنجم توسعه (کمیته ماده (۱۲) فعلی) تصریح شد که به نظر می‌رسد کمیته ماده (۷۶)، نهادی برای انجام کارویژه خاصی از کارویژه‌های کلی شورای گفتگو شناخته می‌شود. دشواری و حساسیت کارویژه «شناسایی قوانین، مقررات و بخشنامه‌های محل تولید و سرمایه‌گذاری»، قانونگذار را واداشته که برای انجام آنها، نهادی مستقل در کنار نهاد شورای گفتگو تأسیس کند؛ «به بیان دقیق‌تر، شورای گفتگو و کمیته ماده (۷۶)، نه در عرض، بلکه در طول یکدیگر قرار دارند و شورای گفتگو، نهاد اصلی و مادر در حوزه تعاملات دولت و بخش خصوصی شمرده می‌شود. در صورت این هماهنگی و به رسمیت شناختن این سلسله‌مراتب است که می‌توان با فعالیت متمرکز کمیته ماده (۷۶) در حوزه قوانین و مقررات، امیدوار به انعکاس دغدغه‌های بخش غیردولتی در خصوص کیفیت و کمیت قوانین و مقررات در نظام حقوقی بود».^۲

هماهنگی مورد انتظار و مطلوب در شناسایی قوانین و مقررات محل کسب و کار، صرفاً از طریق تمرکز دبیرخانه‌ای و تعامل نظام‌مند و مستمر دو نهاد، تحقق خواهد یافت. این امر، مستلزم اصلاح قوانین و اصلاح رویه‌های دو نهاد مورد بحث است. در حال حاضر، به رغم برگزاری نشست‌های منظم شورای گفتگو، دستاوردهای شورای مذکور در حوزه مقرراتی بسیار محدود است. فعالیت کمیته ماده (۱۲) نیز چنان‌که در ادامه توضیح داده خواهد شد، منتج به دستاوردی قابل توجه در این خصوص نشده است.

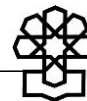
۳-۴. اثربخشی مصوبات کمیته ماده (۱۲)

یکی از مسائل بسیار مهم در عملکرد کمیته ماده (۱۲) ابهام در اثربخشی مصوبات آن است. بررسی گزارش عملکرد واصله در خصوص کمیته ماده (۱۲) و همچنین جستجو در وبسایت آن، از این حیث بسیار ناامیدکننده است. به رغم مقرره‌هایی که در جدول ۱ گزارش حاضر آمده است، صرفاً در سه مورد، اثربخشی مصوبات کمیته ماده (۱۲) قابل مشاهده است. بدین ترتیب، براساس گزارش عملکرد واصله، مجموع نتایج فعالیت کمیته ماده (۱۲) از ابتدای سال ۱۳۹۶ عبارت است از: اصلاح یک آیین‌نامه؛ اصلاح یک دستورالعمل و تصویب یک بخشنامه. در ادامه، به نقل توضیحات مندرج در گزارش عملکرد واصله از دبیرخانه کمیته ماده (۱۲) در خصوص سه مورد مذکور می‌پردازیم.

اول – بررسی مراتب اعتراض به عدم صدور مفادحساب و مطالبه جریمه فعالان بخش خصوصی

۱. در شصت و نهمین جلسه کمیته (مورخ ۱۳۹۸/۲/۹)، چنین مقرر شده است: «معاونت حقوقی ریاست جمهوری پیشنهاد اصلاح آیین‌نامه داخلی هیئت دولت و الحاق یک بند در خصوص نحوه رسیدگی و تصمیم‌گیری در خصوص مصوبات کمیته ماده (۱۲) و شورای گفتگو را به دفتر هیئت دولت ارسال و پیگیری نماید».

۲. احمد مرکزالمیری، «گزارش نظارتی درباره اجرای قوانین مربوط به محیط کسب و کار ۲». شناسایی قوانین و مقررات محل کسب و کار (عملکرد کمیته ماده (۷۶) قانون برنامه پنجم توسعه)، ص ۲.

در تخصیص اسناد خزانه اسلامی جهت پرداخت مطالبات تأمین اجتماعی در کسورات حق بیمه^۱ «با اصلاح آیین‌نامه اجرایی بند «ه» تبصره «۵» قانون بودجه سال ۱۳۹۷ مورخ ۱۳۹۷/۷/۱۷ تبصره «۲» به ماده (۱۲) این آیین‌نامه به شرح ذیل الحاق گردید:

«تبصره «۲»:

دستگاه‌های اجرایی می‌توانند بابت کسور بیمه تأمین اجتماعی با محاسبه حفظ قدرت خرید نسبت به واگذاری اسناد خزانه اسلامی عنوان سازمان تأمین اجتماعی اقدام نمایند. سازمان تأمین اجتماعی نیز متقابلاً مکلف است در قبال اسناد خزانه اسلامی واگذار شده بابت مطالبات آن سازمان، در اسرع وقت نسبت به صدور مفاد حساب (بدون محاسبه جریمه) اقدام نماید. همچنین دستگاه‌های اجرایی موظفند در چارچوب اعتبارات تخصیص یافته واگذاری اسناد خزانه اسلامی با سررسیدهای کوتاه‌مدت به سازمان تأمین اجتماعی را در اولویت قرار دهند»^۲.

دوم - بررسی تغییر شرایط خوش‌حسابی مالیاتی به منظور معافیت از پرداخت مالیات علی‌الحساب واردات قطعی کالا^۳

«۱. پیرو اجرای بند اول مصوبه، نامه شماره ۱۰/۱/۶۴۳۰/ص در تاریخ ۱۳۹۷/۶/۱۱ به ریاست سازمان امور مالیاتی ارسال گردید. حسب اطلاع از مفاد نامه معاونت امور اقتصادی و بازرگانی و دبیر کار گروه تنظیم بازار به تشکلهای بخش خصوصی (نامه شماره ۶۰/۱۶۶۹۰۴ مورخ ۹۷/۶/۲۴) معافیت کالاهای اساسی از مالیات علی‌الحساب واردات قطعی به میزان ۴ درصد ارزش گمرکی اعلام گردید»^۴.

سوم - بررسی و اصلاح مقررات ناظر بر فعالیت «شرکت‌ها و استارت‌آپ‌های فعال در ارائه خدمات مجازی جابه‌جایی هوشمند» به منظور ساماندهی فرایندهای مدیریتی و نظارتی^۵

«مراتب درخواست اجرای مصوبه اول از دادستان کل کشور طی نامه... به ایشان ارسال گردید. که در نهایت طی بخشنامه ۹۷/۱۰/۱۱ در تاریخ ۹۷/۱۰/۱۱ از سوی دادستان کل کشور ابلاغ و اجرایی شد.

... با عنایت به طرح موضوع سامانه‌های هوشمند حمل‌ونقل در چهارمین جلسه کارگروه رفع موانع کسب‌وکارهای مجازی در محل معاونت حقوقی در تاریخ ۹۷/۹/۲۵ تصمیمات این کارگروه به تمامی شهرداری‌ها و استانداری‌ها مبنی بر رفع پلمپ دفاتر شرکت‌های فعال در زمینه حمل‌ونقل هوشمند دارای پروانه کسب و رفع توقف فعالیت آنها طی نامه شماره ۳۵۲۲۸/۱۳۳۴۰۳ در تاریخ ۹۷/۱۰/۹ از سوی معاونت حقوقی رئیس‌جمهور ابلاغ گردید»^۶.

۱. ر. ک.: ردیف ۱۷ جدول ۱ گزارش حاضر.

۲. دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی، «گزارش عملکرد کمیته موضوع ماده (۱۲) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور؛ سال ۱۳۹۷»، در: «گزارش جامع عملکرد شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی در سال ۱۳۹۷ و کمیته ماده (۱۲) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور در سال ۱۳۹۷ در اجرای احکام قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار»، پیوست نامه قائم مقام دبیر شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی واصل شده به مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، به شماره ۲۷/۱۴۱۸/ص مورخ ۱۳۹۸/۲/۱۷، صص ۵-۴.

۳. ر. ک.: ردیف‌های ۱۸ و ۲۰ جدول ۱ گزارش حاضر.

۴. دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی، پیشین، ص ۷.

۵. ر. ک.: ۲۸ جدول ۱ گزارش حاضر.

۶. دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی، پیشین، ص ۹.

چنان‌که گفته شد، بجز گزارش واصله به مرکز پژوهش‌ها و همچنین وبسایت کمیته ماده (۱۲)، نمی‌توان از اثربخشی مصوبات کمیته ماده اطلاع حاصل کرد. چنانکه در جدول ۱ قابل مشاهده است، مقرره‌های متعددی توسط کمیته به تصویب رسیده و تکالیف متعددی برای دستگاه‌ها در نظر گرفته شده است. اما به نظر می‌رسد تکالیف در نظر گرفته شده، اجرایی نشده‌اند. برای نمونه:

- در چهل‌ونهمین جلسه کمیته ماده (۱۲) (مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۱) مقرر شده است پیشنهاد دبیرخانه کمیته مبنی بر «معافیت ماشین‌آلات و تجهیزات خطوط تولیدی موضوع بند «غ» ماده (۱۱۹) قانون امور گمرکی از پرداخت کارمزد خدمات استاندارد»، برای تصویب به شورای عالی استاندارد «ابلاغ» شود. معلوم نیست آیا اولاً پیشنهاد مذکور، به شورای عالی استاندارد ارسال شده یا خیر و ثانیاً آن پیشنهاد در شورای عالی مذکور مورد تصویب قرار گرفته یا خیر؟

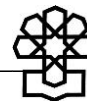
- در پنجاهمین جلسه کمیته (مورخ ۱۳۹۶/۳/۸) مقرر شد «پیشنهادهای دبیرخانه کمیته ماده (۱۲) درخصوص اصلاح و بازنگری آیین‌نامه بند «ج» ماده (۱۲) قانون برگزاری مناقصات... ظرف مدت یک هفته، در دستور کار هیئت دولت قرار گیرد». اطلاعی از اصلاح آیین‌نامه مذکور براساس پیشنهاد کمیته ماده (۱۲) در دسترس نیست.

- در پنجاه‌ودومین جلسه کمیته (مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶) درخصوص بررسی راهکارهای تسهیل فرایند سرمایه‌گذاری برای احداث نیروگاه‌های انرژی‌های تجدیدپذیر و پاک، از طریق اصلاح «قرارداد اجاره زمین»، موضوع حکم ماده (۱۶) «آیین‌نامه اجرایی ماده (۳۳) اصلاحی قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور» مصوب ۱۳۹۴/۶/۲۲ هیئت وزیران، مقرر شد پیشنهادهای اصلاحی در متن قرارداد اجاره به هیئت وزیران ارائه شود. مانند مورد پیشین، اولاً از ارائه یا عدم ارائه پیشنهادها به هیئت وزیران و ثانیاً از تصویب یا عدم تصویب آن، اطلاعی در دست نیست.

- در پنجاه‌وششمین جلسه کمیته (مورخ ۱۳۹۶/۹/۱۳)، پیشنهادهایی راجع به اصلاح ماده (۱۵) آیین‌نامه اجرایی «قانون تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی» به تصویب رسید و مقرر شد پیشنهادها به هیئت وزیران ارائه شود. در این مورد نیز اطلاعی در گزارش و وبسایت در دسترس نیست.

- در شصت‌وپنجمین جلسه کمیته (مورخ ۱۳۹۷/۷/۳۰)، درخصوص بررسی پیشنهاد «تسهیل روند واگذاری واحدهای تولیدی تحت تملک بانک‌ها»، مقرر شد «آیین‌نامه نحوه واگذاری دارایی‌های غیرضرور و اماکن رفاهی بانک‌ها مصوب ۱۳۸۶ (تصویب‌نامه هیئت وزیران)»، با لحاظ مواردی، اصلاح شود. سؤال این است که آیا آیین‌نامه مذکور براساس پیشنهادهای مصوب کمیته ماده (۱۲) اصلاح شده است؟

- یکی از مصوبات هفتادمین جلسه کمیته (مورخ ۱۳۹۸/۴/۳۱) این بود که «هیئت وزیران با اصلاح بند «الف» ماده (۱) آیین‌نامه بند «د» ماده (۱۳۲) قانون مالیات‌های مستقیم، شهرک صنعتی اشتهاارد را در کنار استان‌های قم و سمنان به استثنائات اضافه نماید و یا هیئت وزیران درخصوص شهرک صنعتی اشتهاارد، مصوبه‌ای را صادر و به لحاظ مالیاتی، این شهرک را خارج از شعاع ۱۲۰ کیلومتری تهران محسوب

نماید». همچنین «هیئت وزیران با اصلاح بند «الف» ماده (۱) آیین‌نامه بند «د» ماده (۱۳۲) قانون مالیات‌های مستقیم، استان البرز را در کنار استان‌های قم و سمنان به استثنائات اضافه نماید». از درج این مصوبات در مصوبه هیئت وزیران اطلاعی در دسترس نیست.

مواردی مانند آنچه مطرح شد، نشان می‌دهد در عمل، مصوبات کمیته ماده (۱۲) از اثربخشی لازم برخوردار نیست و ضروری است در غیر این صورت، در وبسایت کمیته، به‌طور مجزا یا در کنار مصوبات پیشین، نتایج هریک از آنها درج شود.

به‌نظر می‌رسد عدم اثربخشی مصوبات کمیته ماده (۱۲)، مشابه با دلایل عدم اثربخشی مصوبات شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی است. به این شرح که مصوبات کمیته ماده (۱۲) نیز همچون مصوبات شورای گفتگو، در زمره صلاحیت‌های دولت و دستگاه‌های تابعه آن است. آنچه سبب شده که مصوباتی از نوع مصوبات کمیته ماده (۱۲) به جای دولت و اجزای آن، در نهادی با ترکیب کمیته ماده (۱۲) به تصویب برسد، عدم انسجام و هماهنگی درون اجزای دولت و به تبع، ناتوانی در اتخاذ تصمیمات مقتضی در راستای حل و فصل معضلاتی است که در دستور کار قرار گرفته است. به بیان روشن‌تر، چنان‌که اراده‌ای برای رفع موانع مقرراتی در دولت وجود داشته باشد، انعکاس موانع از طریق نهادهای بخش خصوصی به نهادهای مربوط دولتی، کفایت می‌کند. در حال حاضر کمیته ماده (۱۲) - همچنین شورای گفتگو - به مثابه نهادی واسطه بین دولت و بخش خصوصی عمل می‌کنند؛ این در حالی است که با وجود اتاق‌های بازرگانی، ضرورتی برای وجود نهاد واسطه دیگری به‌نظر نمی‌رسد.

آنچه به‌عنوان توجیهی برای تشکیل و فعالیت کمیته ماده (۱۲) و شورای گفتگو و ایفای نقشی در مقررات‌گذاری و مقررات‌زدایی مطرح می‌شود، هماهنگی و هم‌افزایی اعضای از نهادهای سه‌گانه و نهادهای نمایندگی‌کننده بخش خصوصی و تعاونی است. با وجود این، ارزیابی عملکرد نهادهای مذکور نشانگر آن است که این تدبیر، نتوانسته نتایج مورد نظر قانونگذار را برآورده سازد. در واقع، کمیته ماده (۱۲) به‌عنوان نهاد واسطه، در عمل نتوانسته است به در دستور کار قرار گرفتن موضوعات مد نظر بخش خصوصی کمک کند.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

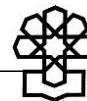
۱. در مجموع ۵۳ مورد مطرح شده در کمیته ماده (۱۲) در هشت موضوع در بازه زمانی ۱۳۹۶ تا آبان‌ماه ۱۳۹۸، موضوع تسهیل سرمایه‌گذاری (با ۱۵ مورد طرح در کمیته و ۲۸ درصد) در جایگاه نخست موضوعات مورد بررسی در کمیته قرار گرفته است. همچنین پیشنهادهای مربوط به قوانین و مقررات مطرح شده در کمیته ماده (۱۲) با توجه به داده‌های مندرج در جدول ۱، در چهارده نوع دسته‌بندی شده که ترتیب سه پیشنهاد (یا خروجی) پرتعدادتر عبارتند از: «پیشنهاد اصلاح آیین‌نامه» (۱۰ مورد، ۲۲ درصد)، «پیشنهاد اصلاح قانون» (۹ مورد، ۲۰ درصد)، و «پیشنهاد تصویب قانون» (۵ مورد، ۱۱ درصد). موارد متعددی از

پیشنهاد اصلاح یا تصویب قانون، به پیشنهاد‌های مربوط به قانون بودجه مربوط است.

۲. به‌رغم آنکه کمیته ماده (۱۲) به نحوی متمرکز، به بررسی قوانین و مقررات محل کسب‌وکار پرداخته است، بررسی مصوبات آن بازه زمانی مورد بررسی نشانگر آن است که مجموعاً ۸ قانون و ۱۷ مقرر در کمیته موضوع ماده (۱۲) مورد بحث قرار گرفته است. یکی از نتایجی که می‌تواند از واقعیت مذکور به‌دست آید، آن است که «مقررات» از این حیث در مرتبه بالاتری در اختلال و ایجاد مانع در کسب‌وکارها نسبت به «قوانین» قرار می‌گیرند. گرچه باید تأکید کرد که این واقعیت که کمیته ماده (۱۲) توفیقی در بررسی «قوانین» محل کسب‌وکار از طریق بررسی موانع مقرر شده در قوانین و ارائه پیشنهاد به دولت برای تدوین لایحه یا به مقنن برای ارائه طرح نداشته است را نمی‌توان دال بر مزاحم و دست‌وپاگیر نبودن مفاد قانونی برای کسب‌وکارها دانست.

۳. در متن گزارش تصریح شد که صرفاً در سه مورد، مصوبات کمیته ماده (۱۲) به اثربخشی مطلوب نائل شده است: اصلاح یک آیین‌نامه؛ اصلاح یک دستورالعمل؛ و تصویب یک بخشنامه. یکی از مهم‌ترین دلایل عدم اثربخشی مصوبات کمیته ماده (۱۲)، مشابه با دلایل عدم اثربخشی مصوبات شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی، آن است که مصوبات دو نهاد، در زمره صلاحیت‌های دولت و دستگاه‌های تابعه آن است. به عبارت دقیق‌تر، هم شورای گفتگو و هم کمیته ماده (۱۲)، فاقد صلاحیت برای ایجاد هماهنگی‌های نهادی لازم در خصوص اصلاح مقررات هستند. عدم انسجام و هماهنگی درون اجزای دولت و به تبع، ناتوانی در اتخاذ تصمیمات مقتضی در راستای حل و فصل معضلات مقرراتی و رویه‌ای، سبب شده است طرح موضوعاتی که اصولاً باید در نهادهایی مانند هیئت وزیران، معاونت حقوقی ریاست جمهوری، معاونت‌های حقوقی وزارتخانه و دیگر دستگاه‌های مرتبط، صورت گیرد، در نهادهایی متشکل از اعضای قوا و بخش خصوصی صورت گیرد. در حال حاضر کمیته ماده (۱۲) - همچنین شورای گفتگو در خصوص ایفای تکلیف «پیشنهاد اصلاح، حذف یا وضع مقررات... در جهت بهبود محیط کسب‌وکار» - به مثابه نهادی واسط بین دولت و بخش خصوصی عمل می‌کنند؛ این در حالی است که با وجود اتاق‌های بازرگانی، ضرورتی که برای وجود نهاد واسط دیگری به‌نظر نمی‌رسد.

۴. مهم‌ترین دلیلی که به‌نظر می‌رسد سبب بررسی معدود قوانین و مقررات مزاحم کسب‌وکارها در کمیته ماده (۱۲) شده است - چنانکه در گزارش پیشین در خصوص کمیته ماده (۷۶) قانون برنامه پنجم توسعه (کمیته ماده (۱۲) موضوع قانون احکام دائمی فعلی) گفته شد - عدم تهیه گزارش‌هایی در خصوص «قوانین و مصوبات و بخشنامه‌های مزاحم، خلأ قانونی، اجرای نادرست یا ناقص قوانین و همچنین اصلاح قوانین و مقررات و ارتقای امنیت اقتصادی» توسط اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران است (تبصره «۱» بند «ب» ماده (۱۲) قانون احکام دائمی...). گزارش‌های موضوع این بند قانونی، باید واجد مواردی باشد که بتواند به‌عنوان مبنایی کارشناسی در فرایند شناسایی قوانین و مقررات محل تولید و سرمایه‌گذاری به‌کار

گرفته شود. طبق قانون، کمیته ماده (۱۲) «موظف است ضمن بررسی پیشنهادهای ارائه شده، راهکار قانونی لازم را اتخاذ کند». تنها راهکار پیش‌بینی شده در قانون نیز طبق تبصره «۳» بند «ب» ماده (۱۲) «قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور»، در دستور کار قرار گرفتن مصوبات جلسات کمیته ماده (۱۲) در هیئت وزیران است. از آنجا که پیشنهادی بر مبنای گزارش‌های کارشناسی در اختیار کمیته ماده (۱۲) قرار نگرفته است، کمیته نیز همچنان قادر نبوده مصوباتی با کیفیت قابل قبول را به هیئت وزیران پیشنهاد دهد.

نقصانی مشابه، سبب عدم کارآمدی شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی در ایفای تکلیف در نظر گرفته در بند «الف» ماده (۱۱) قانون بهبود مستمر... شده است. در گزارش مذکور تصریح شد: «تهیه گزارش‌های قابل اتکا برای تدوین یا اصلاح هر قانون و مقرره، خارج از حوزه وظایفی است که اشتغال اصلی دبیرخانه دستگاه‌ها و نهادها محسوب می‌شود. هرگونه تدوین چنین گزارش‌هایی، نیازمند بهره بردن از نیروهای متخصص در بستر ترتیبات نهادی پژوهشی در پژوهشگاه‌ها و دانشگاه‌هاست. درواقع این امر، وظیفه نهادهای پژوهشی دولتی و حکومتی و به‌ویژه نهادهای دانشگاهی است. به‌نظر می‌رسد سپردن تهیه گزارش‌های کارشناسی که مبنای تصمیم‌گیری راجع به قوانین و مقررات محسوب می‌شود، به دبیرخانه‌ها و به‌طور کلی اتاق‌هایی که بخش خصوصی و تعاونی را نمایندگی می‌کنند، تصمیمی است که خطا بودن و غیرواقع‌بینانه بودن آن در طول زمان آشکار شده است»^۱. با توجه به آنکه محل دبیرخانه هر دو نهاد (شورای گفتگو و کمیته ماده (۱۲)) اتاق ایران است، می‌توان گفت چاره کار در برگزیدن یکی از دو راهکار به این شرح است: اول، بازنگری و بازطراحی ساختار دبیرخانه به‌گونه‌ای که از عهده تکلیف تهیه گزارش‌های کارشناسی برآید؛ دوم، اصلاح قانون مبنی بر واگذاری تهیه گزارش‌های کارشناسی به نهادهای پژوهشی دولتی و در نظر گرفتن صرف اختیارات دبیرخانه‌ای برای دبیرخانه‌های نهادهای مذکور.

۵. این واقعیت که از سال ۱۳۹۶ تا پایان آبان‌ماه ۱۳۹۸، کمیته ماده (۱۲) به‌عنوان نهاد تخصصی مسئول در «ارائه راهکار قانونی لازم» در زمینه قوانین و مقررات مزاحم و مخل تولید و سرمایه‌گذاری در کشور، صرفاً به هشت قانون پرداخته است، نیازمند تأمل توسط پژوهشگران و مستلزم توجه قانونگذاران و سیاستگذاران است. این واقعیت، حاوی این پیام است که به‌رغم آنکه همواره از موانع «قانونی» در مسیر کسب‌وکارها سخن گفته می‌شود، شکایات و مطالبات بخش خصوصی، بیشتر به رویه‌ها و عملکردهای اجرایی مقامات اداری بازمی‌گردد. حتی در گزارش توضیح داده شد که پرداختن بیشتر کمیته ماده (۱۲) به «مقررات» نسبت به قانون، اماره دیگری دال بر آن است که عوامل اصلی مخل کسب‌وکارها را باید در نظامات اجرایی جستجو کرد؛ چراکه آیین‌نامه‌ها و بخشنامه‌ها دستورالعمل‌ها و... برآمده از نهادها و دستگاه اجرایی و کیفیت نظام بوروکراسی حاکم بر آنهاست.

البته که آنچه گفته شد، به‌معنای بی‌عیب و نقص دانستن قانون و چشم‌پوشی از سهم آن در ایجاد

۱. ر. ک.: مرکزالمبری، «ارزیابی عملکرد شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی»؛ ۲. پیشنهاد اصلاح، حذف یا وضع مقررات (موضوع بند «الف» ماده (۱۱) قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار)، در دست انتشار.

اختلال و مانع در کسب‌وکار و تولید نیست؛ بلکه منظور اصلی، دعوت به بازاندیشی و تجدیدنظر در اغراق و بیش‌برآوردی از نقش قانون در بهبود محیط کسب‌وکار است. قانون، مؤلفه اصلی نظام رسمی (یا حقوقی)^۱ کسب‌وکار است؛ در حالی که رویه‌های اجرایی و نظام بوروکراسی که نقشی به‌شدت تعیین‌کننده و مؤثر در حوزه مورد بحث ایفا می‌کنند، مؤلفه تشکیل‌دهنده نظام واقعی (حقیقی)^۲ کسب‌وکار محسوب می‌شود. به‌نظر می‌رسد رفع موانع کسب‌وکار در نظامات اداری و اجرایی، بر رفع موانع قانونی کسب‌وکار ارجحیت دارد. یکی از الزامات پذیرش این ارجحیت، تغییر رویکرد تمرکز بر قانونگذاری، به تمرکز بر اجرا و اصلاح و کارآمد کردن نظام بوروکراسی است. کیفیت اجرای قانون و نظارت مؤثر بر عملکرد مقامات اداری در اجرای قوانین نیز در این مقوله جای می‌گیرد.

منابع و مأخذ

۱. خاندوزی، سیداحسان و زهرا، کاویانی. «کانال‌های تأثیر بوروکراسی بر عملکرد اقتصاد ایران»، مجلس و راهبرد، سال بیست‌وسوم، ش ۸۷، پاییز ۱۳۹۵.
۲. مرکز‌المیری، احمد. «ارزیابی عملکرد شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی؛ ۲. پیشنهاد اصلاح، حذف یا وضع مقررات (موضوع بند «الف» ماده (۱۱) قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار)»، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، دفتر مطالعات اقتصادی، در دست انتشار.
۳. مرکز‌المیری، احمد. «گزارش نظارتی درباره اجرای قوانین مربوط به محیط کسب‌وکار؛ ۳. شناسایی قوانین و مقررات مخل کسب‌وکار (عملکرد کمیته ماده (۷۶) قانون برنامه پنجم توسعه)»، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، دفتر مطالعات اقتصادی، شماره مسلسل ۱۵۴۲۱، تیر ۱۳۹۶.
۴. دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی، «گزارش عملکرد کمیته موضوع ماده (۱۲) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور؛ سال ۱۳۹۷»، در: «گزارش جامع عملکرد شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی در سال ۱۳۹۷ و کمیته ماده (۱۲) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور در سال ۱۳۹۷ در اجرای احکام قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار»، پیوست نامه قائم‌مقام دبیر شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی واصل‌شده به مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، به شماره ۲۷/۱۴۱۸/ص مورخ ۱۳۹۸/۲/۱۷.

1. De Jure

2. De Facto

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۷۱۸۳

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: ارزیابی عملکرد کمیته ماده (۱۲) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور در رفع موانع قانونی و مقرراتی تولید و سرمایه‌گذاری (۱۳۹۸-۱۳۹۶)

نام دفتر: مطالعات اقتصادی (گروه تنظیم رقابت و محیط کسب‌وکار)

تهیه و تدوین: احمد مرکزالمیری

ناظران علمی: سیدامیر سیاح، موسی شهبازی‌غیائی

واژه‌های کلیدی:

۱. کمیته موضوع ماده (۱۲)

۲. مقررات‌زدایی

۳. شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی

۴. محیط کسب‌وکار

۵. نظارت

۶. قانونگذاری

۷. مقرراتگذاری

تاریخ انتشار: ۱۳۹۹/۷/۱۴